

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

Opgericht door Kolonel
B. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . . f 2.—
Bij contract reductie. . . . .

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

**LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet
tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN wor-
den verzocht hiervan bericht te zenden
aan den Administrateur, Verhulststraat 51,
Den Haag.**

INHOUD: Uit de Oost-Ind. Mail. — Suriname. — Curaçao.
— Feuilleton. — Wat de Inlander zegt. — Wat de
Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Prijs-
vraag Koloniaal Museum. — Oost- en West-Indisch
Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen.
— Officieele Berichten. — Ledenlijst.

Uit de O.-I. Mail.

Naasting van de Noordkust-lijnen. In de Loc. becijfert „Spoorman” de naastingssom, in het gunstigste geval, van de Noordkust-spoorlijnen. Hij doet dit aan de hand van de concessie-voorwaarden, allereerst die van de tramlijn Goendih-Soerabaja en van het jaarverslag over 1911, en komt dan tot de conclusie, dat de totale naastingswaarde van de lijn Goendih-Soerabaja zou bedragen f 15.400.000.

Uit de concessie-voorwaarden van de lijnen Semarang-Cheribon en Tegal-Balapoelang alsmede het jaarverslag over 1911 hier lijnen berekent inzender de naastingswaarde op f 13.347.000. Dit is in het gunstigste geval, want op sommige punten geeft het jaarverslag geen voldoende opheldering omtrent enkele posten, hetgeen eveneens het geval is met het jaarverslag betreffende de lijn Goendih-Soerabaja.

De boekwaarde van de lijn Cheribon-Kadipaten bedraagt rond f 1.299.000. In totaal wordt dan de naastingswaarde rond f 14.646.000.

Voor den aanleg van de lijn Semarang-Gambringan rekent inzender een uitgaaf van f 3.600.000, makende dus in totaal f 33.646.000.

Dit cijfer kan veiligheidshalve als ruim voldoende aangemerkt worden. Op absolute juistheid kan deze becijfering geen aanspraak doen gelden, gelet op het aantal voor outsiders onbekende factoren.

De brutowinst wordt door inzender becijferd op f 2.450.000. Neemt men als een basis aan de rentestandaard van de lijn Cheribon-Kroja, n.l. 6 pet., dan vertegenwoordigd een bruto-winst van f 2.450.000 een kapitaal van f 40.800.000.

Ten behoeve van een noodzakelijken ombouw — i.e. versterking en verzwaren van den bovenbouw — blijft dan nog beschikbaar een bedrag van plm. f 7.000.000.

Deze becijfering geeft ook aanleiding de aandacht van de regeering op deze belangrijke kwestie te vestigen, hoewel de rentabiliteit bij het gouvernement geen hoofdzaak zijn mag. Het heeft nog andere plichten, welke meer het algemeen belang raken.

En dan acht ik het niet ondienstig, besluit inzender, de volgende punten in herinnering te brengen:

- 1e de Noordkust-lijn is korter;
- 2e Noordkust-lijn doorsnijdt een streek, welk in economisch opzicht niet de mindere is van de streek, doorsneden door de Zuidkust-lijn;
- 3e de Noordkust-lijn waarborgt 'n veiliger verbinding.

Uit Ambon schrijft men aan het Soer. Hand.:

Het exploratiedetachement van West Nieuw Guinea is weer te Fak Fak terug na eenige mooie tochten door den Vogelkop (benoorden de Mac Cluer Golf) volbracht te hebben. Van de drie onderzoekingsdetachementen verkeert dat van West-Nieuw-Guinea wel in de beste omstandigheden. Fak-Fak, een zeer gezonde plaats en heel wat aangenamer dan Manokwari of Merauke, is steeds het uitgangspunt en hier werden ook de verzamelde wetenschappelijke waarnemingen uitgewerkt. Het heeft het minste te lijden van evacuatie, terwijl het te explooreeren gebied niet zoo hopeloos onherbergzaam en ongezond is als het andere gedeelte van Nederlandsch-Nieuw-Guinea. De handel krijgt langzamerhand vasten voet en de resultaten van het exploratiedetachement van West-Nieuw-Guinea zullen spoedig van practisch nut blijken.

Twee Gouvernementsstoomers zijn naar Zuid-Nieuw-Guinea om daar het onderzoekingsdetachement van den kapitein Weyerman op de Digoel op streek te helpen en den nog steeds zelfstandigen assistent-resident van Zuid-Nieuw-Guinea in zijn bestuurstaak te steunen. Op den terugweg naar Ambon is een der schepen aangewezen om de ageerende troepen op de Tanimber-eilanden af te halen en dan behoort deze tuchtigings-expeditie (het is nogal kalm afgelopen) weer tot het verleden.

Medio Februari wordt hier de ingenieur van den post- en telegraafdienst De Groot verwacht voor het overnemen van „Telefunken” van het nieuwe station voor draadloze telegraphie te Noesanie. Verbinding is reeds verkregen met Timor-Koepang en Sitobondo en zelfs met Sabang, doch met het laatste station natuurlijk slechts onder bijzonder gunstige meteorologische toestanden.

Taxi-auto's voor Soerabaja. Taxi-automobielen bezit Soerabaja niet meer. Te Batavia loopen thans een vrij groot aantal van deze praktische vervoermiddelen. Het Soer. Hand. verneemt echter, dat nu ook te Soerabaja pogingen in het werk worden gesteld om te geraken tot de oprichting van een taxi-auto-onderneming.

De ontwerpers van dit plan houden zich bezig met het bijeenbrengen van het kapitaal, dat voorloopig is vastgesteld op f 100.000, verdeeld in aandelen van f 100.

De bedoeling is aan te vangen met 20 wagens, en vrij spoedig hoopt men reeds een zoo'n taxi bij wijze van proef te laten loopen.

De automobielen, die te Soerabaja worden ingevoerd, zullen van het systeem zijn, dat te Brussel reeds jaren met succes loopt. Insteede van zooals in Brussel coupé's krijgt men hier mylords. Zij zullen voorzien zijn van z.g. voorspanmotoren. De motoren hebben te Brussel bewezen zeer practisch te zijn. Voor het straatverkeer te Soerabaja zal de invoering van dezen taxi-autodienst zeer zeker een groote verbetering beteekenen, vooral wanneer de zaak met beleid wordt aangepakt.

Redjang Lebong. Op de heden gehouden vergadering van aandeelhouders Redjang Lebong kwam als eerste punt aan de orde bespreking van het jaarverslag. De heer Pieper leidde de vergadering. In het verslag

werden enkele veranderingen aangebracht. De heer De Jong, oud-chef van het mijnwezen, constateert, dat de koers van Redjang Lebong aandoelen zelfs op den tegenwoordigen koers nog te hoog moeten worden geacht. Er is indertijd veel te weinig afgeschreven en het doet hem daarom genoegen te zien dat de tegenwoordige directie een anderen kant uitgaat.

Hij stelde daarom voor, dit jaar geen dividend uit te keeren. Spreker constateert wijders, dat en de ertsreserve en het gehalte gestaadiglijk vermindert en vreest dat men arme jaren tegemoet gaat. De heer Pieper kan er niet aan denken het voorstel om 25 procent uit te keeren in te trekken, daar de aandeelhouders daar zeker geen genoegen mede zouden nemen. Hij acht bovendien een kasgeld van f 900.000 voldoende.

Alsnu wordt het jaarverslag, zoomede de rekening en verantwoording goedgekeurd. Het voorstel van de directie, 25 procent uit te keeren, wordt zonder stemming aangenomen. Ten slotte wordt de heer A. F. Marmelstein met algemeene stemmen als commissaris herkozen. Aanwezig waren 453 aandelen, met 438 stemmen.

Uit de Inlandsche wereld. De Semarangse correspondent van het Soer. Hand. schrijft:

Men is reeds druk bezig met het verzamelen van bouwmaterialen voor de Kartini-school. Het grondverzet voor de fundeering heeft voor een groot gedeelte ook reeds plaats gehad.

Vooruitgang van Makassar. De correspondent van de N. Soer. Ct. schrijft:

Makassar gaat vooruit. Dat blijkt uit verschillende verschijnselen. Firma's uit Soerabaja openen, of hebben het plan daartoe, filialen, zooals bijvoorbeeld de firma Carl Schlieper, die hier een paar maanden geleden zich geassocieerd heeft met het technisch bureau Corné. Ze zal het gebouw occuperen, waar vroeger Handelmaatschappij gevestigd was.

De eigenaren van het Oranjehotel hebben ook grootsche plannen. Den 1en April a.s. hopen zij een eerste-rangs hotel te openen in het daartoe geheel omgebouwde „Hotel der Nederlanden”. Het zal een dertigtal kamers bevatten, groot 5 bij 6 meter, met ruime „zitjes”. Het geheel zal of electrisch verlicht worden of door middel van een eigen gasinstallatie. Alle meubels zijn hoogst modern en worden hier ter plaatse vervaardigd, linnengoed, zooals servetten, tafellakens, klambégoed, etc., wordt daarentegen rechtstreeks van de fabriek uit Europa besteld.

Verder komt er een American Bar bij, die ten onrechte — zooals velen hier zoo gaarne beweren — bedoeld is als een concurrentie van de soos, doch voornamelijk bestemd is voor de gasten, die, om een of andere verfrissing te gebruiken, dan niet naar de soos behoeven te gaan, waar, gezien de vele coterietjes, die elkaar niet mogen lijden, aan de gezelligheid veel ontbreekt.

Het nieuwe hotel wordt gebouwd door de firma Schmid alhier en uitgevoerd door den heer Neisingh; het belooft, zowel in als uitwendig, een fraai geheel te worden.

Daar en het tegenwoordige en het nieuwe Oranje-

hotel in één hand blijven, hebben de eigenaren vrijwel het monopolie wat het hotelwezen aangaat, want wel is er dan nog het Hotel der Nederlanden of wat daarvoor doorgaat en een of twee pensions, maar die hebben dan ook niet veel te beteekenen; de concurrentie zullen zij op den duur niet kunnen volhouden.

„Ons Huis in Indië” op de Tentoonstelling „de Vrouw 1813-1913”. M. N. schrijft aan het Bat. Nwsblad over „Ons Huis in Indië” op de a.s. Tentoonstelling „de Vrouw 1813-1913” het volgende:

„Na lang wachten, waardoor we tot werkeloosheid gedoemd waren, werd de Indische commissie voor de tentoonstelling „de Vrouw 1813-1913” gistermorgen verblijd met het telegram van mevrouw Van Deventer, luidende: „Plan gaat door, zendt meubels”.

Van te voren hadden wij slechts verontrustende berichten uit Holland gekregen. De voor den opzet van „Ons Huis” benodigde gelden schenen een bijna onoverkomelijk bezwaar te vormen, wat door de in Ned.-Indië voor dat doel bijeengegaaarde duizend gulden te niet gedaan werd.

Wel waren ons verschillende toezeggingen voor het waarborgfonds gedaan, doch het leek ons raadzaam niet aan de inschrijvingen voor het waarborgfonds te beginnen, alvorens wij den inleeknaars de vaste zekerheid konden geven, dat het huis komen zou op bovengenoemde tentoonstelling.

Nu zijn we dan zoover, en hopen, dat men moed zal hebben, aandeelen te nemen of wellicht nog genegen zal blijken ons giften te schenken om de uitvoering van ons plan zoo volmaakt mogelijk te doen zijn.

Belangrijke toezeggingen voor inzendingen in natura zijn ons intusschen reeds gedaan, zoodat nagenoeg de geheele inrichting verzekerd is door den zeer gewaardeerden bijstand van Europeesche en Chinese meubelzaken, die deze gelegenheid om in de Hollandsche vrouwenwereld reclame te maken voor in Indië vervaardigd meubilair, gaarne aangegrepen hebben.

Zoo is de Winkel-Mij „Eigen Huip” op onze aanwijzing reeds bezig een complete slaapkamerinrichting voor een echtpaar aan te maken, benevens nog een opgemaakt kinderbedje voor 't denkbeeldige oudste kind.

Drie Chinese meubelmakers te Pasar-Baroe werden bereid gevonden, gezamenlijk voor ons te maken de complete inrichting van een achtergalerij, bestaande uit een uitschuifbare etenstafel, stoelen, een kinderstoel, een buffet en een dispenskast en theetafel, benevens de meubilering van de binnengalerij, waarvoor vervaardigd worden: een heerenschrijftafel met stoel, een boekenrek, en een zitje van een rond tafeltje met drie fauteuils met rieten zittingen. Voor de kamers maken zij nog eenige tochtdeuren en de traditioneele Indische horretjes.

Een Chinese rottanzaak zal ons in rottan de voor de voorgalerij benodigde meubels en eenige bloembakken leveren.

De industrijschool te Batavia belooft 't uitzetje benevens een mand met kodjong voor de zuigeling; de Roemer-Visscher-Vereeniging alhier zal zorgen voor de met gehaakte kant afgezette lakens voor de bedden.

De leden der Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht te Buitenzorg zullen ons eerstdaags de goedanginrichting zenden, waaronder flesschen enz. Mevr. Wefers-Bettink zamelt alle typische benodigdheden bijeen, vereischt voor de in elkaarzetting van een echt Indische dapper.

De afd. Djoeja van de Vereen. voor Vrouwenkiesrecht geeft „het huis” 200 M. dunne matten cadeau, ter voering van de krees, en mevrouw Ter Horst—de Boer wil ter opsiering van een der vertrekken een aardige, gebatikte fries afstaan.

Behalve de algeheele inrichting der kamer van Grootmama, rest ons nog de zorg voor matten en krees en den aankoop van allerlei Indische producten, als batikwerk, weef- en vlechtwerk, bloempotten, gendies, Indische lekkernijen, enz. enz., al welke artikelen in het huis zullen moeten worden ondergebracht op plaatsen, waar zij het meest tot haar recht komen.

Het arrangement moeten wij natuurlijk geheel overlaten aan de dames van het comité voor de koloniën, die allen gedurende geruimen tijd in Indië hebben gewoond, en aan wie het best zal zijn toevertrouwd, van alles, wat haar van hier uit zal worden toegezonden, een goed geheel, een gezellig interieur samen te stellen.

De tentoonstelling wordt in Mei a.s. geopend. De laatste zendingen moeten half Februari hier vandaan, dus dient de uiterste spoed te worden betracht door een ieder, die wil medewerken aan het welslagen van dit onderdeel van de tentoonstelling.

Suriname.

In de rubriek „Van Vreemde Koloniën” is in het vorige nummer van dit Weekblad gewezen op hetgeen de Minister van Buitenlandsche Zaken in zijne Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer betreffende zijne begroting voor 1913 heeft gezegd over de grenzen van Suriname. Nu de leden dezer Kamer bij de openbare behandeling der begro-

ting verder gezwezen hebben, achten wij het noodig op de zaak terug te komen. Aan onze opmerkingen laten wij vooraf gaan hetgeen in beide genoemde stukken te lezen staat:

In het Voorloopig Verslag:

„Grenzen van Suriname. Eenige leden zagen zich gedwongen de grensregeling in Suriname, zoowel met Engeland als met Frankrijk, hier ter sprake te brengen. Immers in de vergadering van 22 December 1911 van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (*Handelingen* 1911-1912, blz. 1629) vroeg de heer Van Doorn inlichtingen hieromtrent aan den Minister van Koloniën, die hem daarop antwoordde, dat het meer op den weg lag van den Minister van Buitenlandsche Zaken om mede te deelen al wat na 1875, speciaal in verband met de grensregeling tusschen Nederland en Engeland is geschied.

Uit de laatst bekende nasporingen schijnt te blijken, dat de op een overzichtskaartje als New River aangeduide rivier de eigenlijke Corantijn is en de oostwaarts gelegen riviertak ten onrechte als Corantijn werd aangeduid. Behoort het tusschen die beide wateren gelegen driehoekig grondgebied aan Nederland of aan Engeland? Is dat vraagstuk reeds met Engeland geregeld? En is de grensregeling met Frankrijk in verband met de Marowijne nu tot een goed einde gebracht? Gaarne zouden de leden, die deze aangelegenheid ter sprake brachten, door den Minister omtrent een en ander worden ingelicht”.

In de Memorie van Antwoord:

„Grenzen van Suriname. De opmerking dat uit de laatst bekende nasporingen zou gebleken zijn, dat de New-River de eigenlijke Corantijn is en diensvolgens de grens zou vormen tusschen Suriname en Britsch Guyana, berust op een dwaling. Integendeel is het op gronden van historische en volkenrechtelijke aard in overeenstemming met de Britsche Regeering als een uitgemaakte zaak te beschouwen, dat die grens wordt gevormd door den Corantijn en diens bovenloop de Cutari-Curuni, op welken waterloop in zijn geheel toepasselijk zijn de gewone regelen van het volkenrecht ten aanzien van gemeenschappelijke grensrivieren geldende.

De gedurende de laatste jaren met de Fransche Regeering gehouden gedachtenwisselingen nopens de regeling van economische punten rakende het grensgebied hebben wederzijds de wenschelijkheid doen uitspreken om tot eene vaststelling bij verdrag der grens te geraken.

Een ten vorigen jare door de Nederlandsche Regeering te Parijs aangeboden ontwerp van eene daartoe strekkende overeenkomst is op dit oogenblik nog in overleg tusschen beide Regeeringen”.

Reeds dadelijk worde hier opgemerkt, dat de toezegging door den Minister van Koloniën in 1911 gedaan niet is nagekomen. De Staten-Generaal weten dus niet *wanneer* en *op welke gronden* de Nederlandsche Regeering met de Britsche tot overeenstemming is gekomen. Naar onze meening kan er van een *grensregeling* buiten de vertegenwoordiging om geen sprake zijn. Deze heeft dan ook *niet* plaats gehad. Het antwoord van den Minister, voor zooveel betreft de Corantijn, getuigt wel van soevereine minachting voor al hetgeen over deze kwestie is geschreven, maar is daarom nog niet juist. Integendeel bevat het bijna evenveel onjuistheden als verzekeringen. Ten eerste is het *geen* dwaling, dat uit de laatst bekende nasporingen zou gebleken zijn, dat de New-River de eigenlijke Corantijn is. Dit staat als een paal boven water. En die ontdekking, dat de New-River de eigenlijke Corantijn is, heeft men te danken aan een *Engelsch* reiziger, Barrington Brown, die een officieele opdracht had, maar niet om grenzen te zoeken.

Ten tweede is er *geen enkele grond* van historische en volkenrechtelijke aard waarom de grens zou gevormd worden „door den Corantijn en diens *bovenloop* de Cutari-Curuni”, om de zeer eenvoudige redenen dat de Cutari-Curuni volgens den *eenigen* onderzoeker, die zoowel deze rivieren als de New-River heeft opgenomen, *niet* den bovenloop van de Corantijn vormen. De vraag of een rivier de *bovenloop* is van een ander is bovendien een aardrijkskundig vraagstuk, dat niets uitstaande heeft met historische of volkenrechtelijke gronden. Bedoelt de Minister dat de Cutari-Curuni, *zonder den bovenloop van de Corantijn te vormen*, op gronden van historische en volkenrechtelijke aard een deel van de grens uitmaken, dan is ook dit onjuist, tenzij men de meegaandheid zoo ver drijft, dat men een *vergissing* van Schomburgk voor een historische en volkenrechtelijke grond wil houden.

MAILKOFFERS.
DEKSTOELEN.
HANGMATTEN.

H. W. v. BRAKEL & Zn.
HOFSMEDEN
PIET HEINSTR. 15 - TELEPH. H. 1767
FABRIEK VAN STIJLHAARDEN

INSTITUUT VOOR MEISJES
EXTERNAAT — BEPERKT INTERNAAT
KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)
School- en Pensioengeld internaat f 800.—
Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.—
De Directrice: A. J. NELCK.

ONDER DEN SINT MAARTEN
— WONINGINRICHTINGEN —
J. A. POOL - INGENIEUR - HAARLEM
AMSTERDAM DEN HAAG ROTTERDAM
10 ROKIN KNEUTERDIJK 2A WIJNHAVEN 110

F. W. VAN WIJK = DAMES-
KLEERMAKER.
Tollensstraat 118. - Teleph. 3235.
Speciaal adres voor:
PLUCHEMANTELS, BONTMANTELS
en TAILOR-MADE COSTUMES
NAAR MAAT.

WAROONG DJAWA
INDISCH RESTAURANT
à la Carte
Kortenaerkade 10 - DEN HAAG.
TELEPHOON No. 4882.
Dagelijks geopend van 12-7 uur. Voor uitzending
wordt f 0.25 bestelloon gerekend, tenzij afgehaald.

N.V. PULP-, JAM- & CONSERVENFABRIEK
VRUCHTEN- & GROENTENDROGERIJ
PRINCENHAGE.
GEDROOGDE GROENTEN, GEDROOGDE AARDAPPELEN,
voor export en voor scheepsgebruik.
Offerte met monsters op aanvraag te bekomen.

Ten derde: dat de gewone regelen van het volkenrecht ten aanzien van gemeenschappelijke grensrivieren geldende, toepasselijk zouden zijn op den geheelen waterloop van de Corantijn is, in verband met de door Friderici en van Batenburg in 1799 gesloten overeenkomst, een open vraag. Bij die overeenkomst was bepaald, dat de eilanden in de rivier tot Suriname zouden behooren, en met de grens tusschen de beide gouverneurs aangenomen, werd Suriname in 1816 weer een Nederlandsche Kolonie.

Het is dan ook opmerkelijk dat op een kaartje, gevoegd bij het verslag van een lezing door de Villiers — over wien aanstonds — in Mei 1911 gehouden voor het Engelsche Aardrijkskundig Genootschap en opgenomen in deel XXXVIII van *The Geographical Journal* 1911, blz. 8 en v., de grenslijn geteekend wordt langs den linkerover van de Corantijn, alsof de geheele rivier van Nederland behoort, terwijl op kaarten van Brown en anderen de grenslijn langs den rechterover is getrokken. (Zie Tijdschr. K. N. Aardr. Gen. 15 Januari 1913 blz. 100.)

Over het bezit van de rivier is reeds heel wat geschreven en zijn de zondeelingste beweringen geuit. Zoo schreef, om een voorbeeld te geven, Francis Comyn in *the Nineteenth Century* van Maart 1896, blz. 392: „It is instructive here to note that, in respect to the third section of the boundary — that separating British from Dutch Guiana — the delimitation is so strict that the entire bed and stream of the Corantijn river from bank to bank belong to Holland, from which permission must be sought and had before any British subject can legally erect a „stelling” or river landingplace, out from his own land”.

Zou Engeland de „gewone regelen van het volkenrecht ten aanzien van gemeenschappelijke grensrivieren” laten gelden, wanneer het op den een of anderen grond kon beweren dat de eilanden tot Britsch Guiana behooren?

In het nummer van 14 December 1911 van dit Weekblad bespraken wij eene lezing van De Villiers op 6 December t. v. gehouden voor de Society of Arts, gepresideerd door Lord Reay. Op de voordracht volgde debat, waaraan o.a. werd deelgenomen door Sir Everard im Thurn, een der beste kenners van Britsch Guiana, die betoogde dat de grens tusschen Britsch en Nederlandsch Guiana op dat oogenblik — 1911 — nog niet was vastgesteld. De Villiers had n.l. beweerd, dat die grens vijf jaar te voren was afgebakend. In zijne repliek voegde hij er aan toe, dat de Britsche Regeering, eenige jaren geleden, verklaard had in geen geval andere grenslijnen te zullen gedoogen.

Het is te hopen, dat de bedoelde „overeenstemming met de Britsche Regeering” niet eenvoudig geweest is zwichten voor een grooten mond. Juist om te weten of de Britsche Regeering aan de Nederlandsche heeft verklaard in geen geval andere grenslijnen te zullen gedoogen, hebben wij zoo herhaaldelijk aangedrongen op de uitgifte van een Oranjeboek betreffende deze aangelegenheid.

Een démenti aan De Villiers mag o.i. niet uitblijven.

Reeds in evengenoemd nummer van Het Koloniaal Weekblad schreven wij: „Zonder kennisneming van de correspondentie zal een debat in de Staten-Generaal tot niets leiden”. En dit is bewaarheid of nog erger: er is geen debat geweest. De Eerste Kamer heeft de onjuistheden in het antwoord van den Minister geslikt en moeten slikken, omdat de gegevens voor een juist inzicht in de zaak haar onthouden zijn.

Nog is er geen grensregeling. De Staten-Generaal kunnen dus op de zaak terugkomen. Hopen wij dat zij dit zullen doen.

***

De West van 28 Januari meldt:

De agent van den Kon. W.-Ind. Maildienst, heeft telegrafisch bericht ontvangen, dat het s.s. Suriname 1 Februari van New-York zal vertrekken naar Paramaribo en 15 Februari van daar zal terugkeeren naar New-York.

Er is een gerucht — waarvan wij tot dusverre de juistheid niet konden controleeren — dat ook na 15 Februari de bacovenboten wellicht nog enkele reizen naar Surinamé zullen doen.

Men zal zich herinneren, dat een vorig bericht luidde dat de twee laatste vruchtenboten op 1 en 15 Februari zouden worden overgenomen door de United Fruit Co., waarna de Kon. West-Ind. Maildienst twee van de zwarte boten zou doen invallen voor den veertien-daagschen dienst Paramaribo—New-York.

In hetzelfde nummer lezen wij:

„De heer A. M. W. ter Laag had besloten, om, als niets tusschenbeide kwam, Zaterdag 1 Februari naar Boston te vertrekken, om als afgevaardigde van de Surinaamsche planters stappen te doen bij de United Fruit Co., voor den verderen opkoop van Congo-bacoven.

Het spreekt vanzelf, dat in afwachting van den uitslag dezer zending, de bacovenvelden in goeden staat van onderhoud dienen te worden gehouden. Het geval mag zich niet voordoen, dat — indien de Fruit Co. tot verderen opkoop bereid is — de kolonie niet de hoeveelheden zou kunnen leveren die de heer Ter Laag zal opgeven.

De heer Ter Laag — die voor eigen rekening gaat — zal via Amerika de reis voortzetten naar Europa”.

In het nummer van 31 Januari vinden wij de mededeeling, dat de Fruit Co. telegrafisch bericht heeft dat voor de verscheping op 1 Februari slechts 15.000 bossen zullen worden aangenomen en dat zij na 1 Febr. nog twee verschepingen van 15.000 bossen zal aannemen en wel met den stoomer die 15 Febr. en 15 Maart van Paramaribo vertrekt.

„Hoewel dit bericht niets te maken schijnt te hebben met het besluit om den bacoven-opkoop te staken is het in zoverre een troost, dat althans de betrekkingen met de Fruit Co. nog niet geheel afgebroken zullen zijn, als de heer Ter Laag zijn onderhandelingen aanvangt voor een eventueelen verderen opkoop.

Wij begrijpen er uit, dat na 1 Februari alleen het bacovenschip Suriname nog eenige reizen zal doen naar hier”.

Curaçao.

De verwerping der subsidie voor de R.-K. Missiescholen, waarover wij in onze vorige nummers reeds in ermalen spraken, heeft natuurlijk de verontwaardiging opgewekt van de *Amigoe*, het orgaan der Roomsch-Katholieken op Curaçao, en in haar nummers van 25 Januari en 1 Februari staan groote artikels te lezen over het debat in den Kolonialen Raad op 16 Januari. De Fr. M. Radulfus Hermus, inspecteur van het R.-K. B. O., valt den heer P. Winkel, die door de *Amigoe* als woordvoerder der oppositie beschouwd wordt, aan, over zijn geopperden twijfel, of het aantal schoolgaande kinderen der Curaçaosche katholieke scholen wel juist betrouwbaar wordt opgegeven en de heer Winkel blijft hierop het antwoord niet schuldig en houdt vol, dat zijn cijfers juist zijn.

Het is een vrijwel onverkwikkelijk debat, maar nog onverkwikkelijker is het in de *Amigoe* te lezen een protest „in naam, der bevolking” door 12 personen opgemaakt en waarin de 7 leden van den Kolonialen Raad, die tegen de subsidie gestemd hebben, heftig worden aangevallen over hun uitgebrachte stem.

Dit fraaie stuk, vol groote woorden en helle phrases, is, in het Papiementsch vertaald, weergegeven in het R./K. Weekblad *La Cruz* en onder der R.-K. armenscholen in de stad verspreid. De *Amigoe*, die dezelfde administratie heeft als *La Cruz*, neemt de verdediging van dit feit op zich en zegt, dat de exemplaren aan de schoolkinderen niet medegegeven zijn als schoollectuur, maar „eenvoudig ter bezorging voor hunne ouders en familieleden”.

Wij vinden deze handelwijze weinig bevorderlijk om de kinderen eerbied in te boezemen voor het gezag. Laat men toch de politiek buiten de scholen houden!

Over het geven van subsidie aan bijzondere scholen denkt ieder het zijne, overeenkomstig zijn staatkundige en godsdienstige overtuiging, maar een eerste eisch tot het verkrijgen van subsidie voor een bijzondere school moet toch wezen, dat men duidelijk opgeeft wat zulk een school kost en hoeveel men er zelve voor betaalt. De subsidie moet altijd steun blijven en geen bekostiging. Het onderwijs op eene frater- of zusterschool moet verder in elk opzicht in vergelijking met de openbare school kunnen doorstaan. Voorshands twifelen wij of dit op Curaçao het geval is, terwijl verder de subsidie in de laatste jaren reeds tot eene aardige hoogte geklommen is en eene vergelijking tusschen de kosten van het openbaar onderwijs en dat hetwelk door de R.-K. Missie gegeven wordt, in het geheel niet opgaat, omdat de laatste veel goedkoper krachten kan geven.

***

BOEKHANDEL - KUNSTHANDEL
LEESINRICHTING VAN BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN
DE GROOT & DIJKHOFFZ
voorheen A. VAN HOOGSTRATEN & ZOON
PLAATS 27 - TEL. 2252 - DEN HAAG
LEVERING VAN SCHOOLBOEKEN VOOR ALLE
INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

N. V. ELECTRICHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”
DEN HAAG.

RADEN ADJENG KARTINI.

Verschenen de DERDE DRUK van:

Door Duisternis tot Licht

Geïllustreerd.

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

Ingenaaid f 2.40.

Gebonden f 2.90.

DE TWEDE DRUK, DIE IN APRIL 1912 VERSCHIEEN,

WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT.

Uitvoerig Prospectus wordt op aanvraag franco toegezonden.

Zuid-Hollandsch Koffiehuis
GROENMARKT 37 - DEN HAAG

* CAFÉ RESTAURANT. *

DINERS van 5—8 uur, vanaf f 1.—, f 1.50 en hooger.
Grootste Biljartzaal van 's-Gravenhage. — 12 Biljarts.

BOUWT

OP

„Oud-Wassenaer”,

„Groot-Hæsebroek”

- of „De Pauw”. -

■ ■ ■

Inlichtingen te bekomen bij de bekende Kantoren.

Uit de Cur. Ct.:

„De transactiën betreffende Santa Barbara hebben de koloniale kas reeds een mooie ontvangst bezorgd: aan overdrachtsbelasting eerst bij den verkoop en daarna bij de inbrengst in de naamlooze vennootschap is in het geheel f123.750 ontvangen.”

.

Volgens onderstaand bericht is er nog weinig hoop voor Curaçao, dat Venezuela de 30% additioneele rechten zal intrekken. Wij lezen nl. in de Cur. Ct.:

„De kwestie van het 30% additioneele recht door Venezuela gegeven van goederen, afkomstig uit de Antillen, is in het Engelsche Parlement wederom ter sprake gebracht. Sir George Younger, Bart, die veel belang stelt in Trinidad en in West-Indische zaken in het algemeen, vroeg 17 December den Minister van Buitenlandsche Zaken of hij in staat is de gevolgen mede te deelen van de voorstellen aan de Venezolaansche regeering gedaan met het doel om te geraken tot de afschaffing van het 30 pCt. additioneele recht op goederen in Venezuela ingevoerd uit Britsch West-Indië.

Het antwoord van den Minister luidde, dat de Britsche regeering nog altijd wachtende is op het antwoord der Venezolaansche regeering op de voorstellen betreffende dit onderwerp in Juli ll. gedaan; en dat aan de Venezolaansche regeering zal worden gevraagd wanneer haar antwoord kan worden tegemoet gezien.”

.

Ten slotte uit eene correspondentie aan de Vrijmoedige een bemoedigend bericht uit St. Martin:

„De katoenteelt is thans in een bloeienden toestand. De katoenboomen zijn reeds aan het bloesemen, en men verwacht een rijken oogst. De blade- ren zijn echter door insecten zwaar aangetast. Gelukkig worden doelmatige maatregelen genomen om het vernielingswerk dier insecten tegen te gaan. In beide gedeelten van het eiland is de teelt aanzienlijk vooruitgegaan. Dank zij het gunstige weer zijn bijna geheele plantages in prachtige katoenvelden herschapen. Als de oogst mislukte, zou dit geen gering verlies voor de planters zijn.”

WAT DE INLANDER ZEGT.

Vereenigingen. Aan de te Batavia gevestigde Naamlooze Vennootschap Handelsmaatschappij „Boedi Oetomo” is rechtspersoonlijkheid toegekend. Zoo deelt de Pewarta Soerabaja mede.

De Taman Pewarta vertelt van een andere vereeniging het volgende: Te Temanggoeng bestaat de „Bondo Loemaksono”, die met aandeelen van f10 is opgericht. Van het bijeengebrachte kapitaal is een toko opgezet, waar de leden, aandeelhouders alle huishoudelijke artikelen kunnen betrekken. De meeste dessahoofden en vele andere aanzienlijke personen in de afdeeling Temanggoeng woonachtig behooren tot de aandeelhouders. Nu is de Directeur van Bondo Leksono dezer dagen erg boos geworden op de aandeelhouders, die niet op tijd hun debet aan de toko betaald hebben. Hij heeft hen voor den landraad getrokken, zelfs die, wier debet nog geen gulden bedroeg. Hij had gelijk met geen onderscheid te maken en te doen wat zijn plicht hem gebod, merkt bovengenoemd blad op, maar toch wekte het geklaag en gemopper op, dat de Directie dezer vereeniging, dezer toko op aandeelen, zoo willekeurig en naar men meent, onbehoorlijk te werk gaat, tot nadeel van de goede zaak en den goeden naam der Vereeniging. Verscheidene leden hebben daarom reeds getracht het bedrag van de gestorte aandeelen terug te vragen. Maar voor de f10, die zij destijds betaald hadden, werd hun slechts f7.50 aangeboden.

Aan het hoofd dezer Vereeniging staan Mohammedanen, en volgens de Mohammedaansche leer mag geen geld op rente uitgeleverd worden. Toch heeft de Directie er raad op weten te schaffen. Er wordt een fictie e koop gesloten, waarbij de leener op een schuld- bewijs verklaart voor f25 het een of ander gekocht te hebben, en die som dus schuldig te zijn aan de Vereeniging, terwijl hij slechts f22.50 in handen krijgt. Wie steekt die f2.50 in zijn zak? zoo vraagt het blad.

Onlangs heeft een der directeuren voor f200 een paard verkocht, dat geen f100 waard was. Dit paard heette het eigendom der Vereeniging te zijn, maar feitelijk was het van dien directeur, die een payment

van f10's maands bedongen had, waarvoor de koper in het bezit was gekomen van een oud kreupel paard. Eigen dommen schuld, zou men terecht kunnen opmerken, zoo die directie niet met een soort van „zachten dwang” werkte. De bestuurders doen alsof zij ambtenaren zijn, die van de aandeelhouders de noodige hormaat mogen afdwingen.

Het blad besluit met de opmerking: Een lang leven wordt aan deze Vereeniging niet voorspeld. En zoo zijn er meer op Java. De kleine man, die toch al weinig geld bezit, is en blijft het kind van de rekening. Zijn eigen landgenooten doen er aan mee hem te plukken en uit te zuigen, even goed als de Chineezers en Arabieren.

Benoemingen bij den veeartsenijkundigen dienst. Volgens de Pewarta Soerabaja heeft de Directeur van Landbouw kort geleden met de waarneming der betrekking van mantri bij dezen tak van dienst belast zekeren Sastradiredja, mandoor bij de gemeentewerken te Batavia en hem toegevoegd aan den veearts te Pamekasan. Volgens dit blad schijnt het nu gemakkelijk te zijn om zonder examen mantri bij den veeartsenijkundigen dienst te worden. Schamper merkt het op: Zoo zullen zelfs allerlei soorten van koelies tot die betrekking benoemd kunnen worden.

Raden mas Tirta adi Soeria. Naar de Pewarta Soerabaja vernam, is voornoemde welbekende oud-redacteur van de Medan Prijaji door den Raad van Justitie te Batavia veroordeeld tot wegzending naar een oord van ballingschap gedurende den tijd van zes maanden, wegens de door hem gevoerde lastercampagne tegen twee Bestuursambtenaren. Dit vonnis moet evenwel nog door het Hof bekrachtigd worden, en het zou geen verwondering wekken, meent het blad, indien hij in hooger beroep werd vrijgesproken. Raden mas Tirta adi Soeria is zoo glad als een aal. Meer dan eens heeft men hem vroeger reeds gedacht te kunnen grijpen, maar telkens gelukte het hem weer te ontglippen.

Een Vorstelijke gift. Zoowel in de Pewarta Soerabaja als in andere Inlandsche bladen wordt met veel waardeering melding gemaakt van het feit, dat de heer Dezertje te Solo, een som van f100.000 beschikbaar gesteld heeft ten behoeve der „Indische Partij”.

Toenadering tusschen Solo en Djokdja. De Soesoehoenan van Soerakarta heeft vier vrouwelijke afgezanten naar Djokdjakarta gestuurd met geurige thee als geschenk voor den Sultan. Tegelijkertijd heeft hij om een tjangkok *) van een sawoboom uit de kraton te Djokdjakarta gevraagd, die bekend staat om de bijzondere fijne en geurige smaak der vruchten. Die boom werd indertijd door den Sultan zelf geplant.

Bandong vooruit! Volgens de Pembrita Betawi telt Bandong thans ongeveer tweehonderd bordeelen en evenzovele clandestiene opiumkitter en dobbelhuizen. Om al deze ongerechtigheden tegen te gaan wordt de politie aldaar nu bijgestaan door een Controleur bij het Binnenlandsch Bestuur, twee opzieners en twee hoofdagenten van politie.

De Pembrita Makassar, die dit bericht overneemt, merkt op, dat Makassar in dit opzicht voor Bandong zeker niet onder wil doen.

Vrouwelijke Inlandsche artsen. Te Batavia hebben zich eenige dames aan het hoofd gesteld eener Vereeniging tot vorming van een fonds voor de opleiding van vrouwelijke Inlandsche artsen. De Pembrita Makassar vermeidt, dat ook te Makassar een comité is gevormd voor hetzelfde doel, met de dames Pet—Van Wijngaarden, arts, en Bourij—Herrebrug aan het hoofd.

Ook de Pantjaran Warta wenscht deze nuttige Vereeniging van harte succes toe in het belang der Inlandsche en Chineesche vrouwen, die steeds huiverig zijn, om zich onder behandeling van mannelijke geneeskundigen te stellen.

Christendom vóór alles. Een Europeaan, die onbekend wenscht te blijven, heeft f5000 gegeven voor verspreiding van het Christelijk onderwijs onder de Inlanders. Van dit geld kon nu reeds dadeijk, merkt de Pewarta Soerabaja op, een meisjesschool te Soekaboemie opgericht worden.

„Waar rook is, is ook vuur”, meent hetzelfde blad, naar aanleiding van het bericht, dat de nieuwe regent van Tjandjoer onlangs gehuwd is met een nog zeer jonge dochter van den vroegeren regent, die hare opvoeding te Batavia genoot en de Christelijke godsdienst heeft omhelsd.

*) Afzetter of stek van een boom, n.l. een loot, waaromheen aarde is bevestigd zoolang tot deze daarin wortel heeft geschoten en dus overgeplant kan worden.

Gebr. P. H. CAMINADA
LANGE HOUTSTRAAT 3
HAAG - Telefoon 713
SPECIAAL ADRES VOOR ALLE OPTISCHE ARTIKELEN,
BRILLEN, KIJKERS, ENZ.
AANLEG EN ONDERHOUD VAN ELECTR. LICHT- EN SCHELGELEIDINGEN.

MAISON-DROUOT
WESSER & Co.
LANGE HOUTSTRAAT 7 DEN HAAG
INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING
BEHANGERIJ :: STOFFEERDERIJ
EIGEN MEUBELFABRIEK :: ANTIQUITEITEN

RIPPEN

PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN

STEMMEN

DAMES- EN HEEREN-MODEARTIKELEN.

Handschoenen

VAN BOMMEL

Telefoon 5501

DEN HAAG VLAMINGSTRAAT 8-10

VACANT

HEINEKEN'S
Glazenwasscherij
□ STOOM JALOEZIEËN. □
en ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek v. Geschilderde
GORDIJNEN
in meer dan 500 dessins.

„Klenus” Stofzuig-
Machine.

HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS
's-GRAVENHAGE

Kettingstraat no. 6 TELEFOON
::: 2478. :::

Belangstelling in den Balkanoorlog. Banzal beschrijft in de Pewarta Soerabaja omstandig de nederlagen door de Turken in den Balkanoorlog geleden, de ellende door den strijd veroorzaakt, het onnoemelijk aantal gewonden en zieken, dat dagelijks van de slagvelden wordt weggedragen, maar ook de onverantwoordelijke zorgeloosheid der Turksche regeering, die niet gezorgd heeft voor een goede ambulance, noch behoorlijke voeding en kleeding. Zeer bedroefd, diep bewogen zijn wij over al deze treurige feiten, zegt hij, het is maar al te waar, dat Turkije een lichtzinnige rol in Macedonië gespeeld heeft, de welvaart en den voorspoed in den Balkan heeft tegengewerkt. Maar al moge Turkije 't misschien verdiend hebben niet langer in Europa gehandhaafd te blijven, het Christelijk Europa heeft al heel laag en gemeen gehandeld door onder den mantel der Christelijke liefde zoo schandelijk te huichelen en te bedriegen met geen ander doel dan om het land onder (kander te verdeelen. Gulzigheid is hier de grondtoon geweest bij de onderhandelingen tusschen alle partijen. — En verleent nu het Rode Kruis gelijkelijk zijn hulp aan de menschen van verschillende rassen en releges? Zeer lofwaardig is het, dat zich in Nederland een ambulance voor Turkije gevormd heeft. De dertig millioenen Muzelmannen in den Indischen Archipel zullen dit niet vergeten. Maar wat doet ten deze het opperbestuur, wat de Inlandsche regeering, wat de 70000 oudgasten in Holland? Zoo vraagt schr.

Drang naar Onderwijs. Al wie van zijn landgenooten houdt, roept de Pemberita Betawi uit, wie zijn geboortegrond lief heeft, doet het goed thans allerwegen in de Indische maatschappij het streven te zien, om den Inlander vooruit te brengen, een meer menschaardig bestaan te verschaffen en waardeert al de pogingen die daartoe aangewend worden. In de eerste plaats verheugt de merkbare drang naar onderwijs, naar meer en beter onderricht. Zoodra de scholen komen, komen ook de kinderen; de scholen raken overvuld en telkens worden nieuwe scholen aangevraagd. Zoo ook de beweging onder en voor de vrouwen naar meer onderwijs. Hier en daar worden meisjesscholen opgericht. Ook Boedi Oetomo neemt deze zaak ter hand. Hoofd- en afdelingsbesturen dringen er op aan, dat er meer meisjesscholen moeten komen. Hulde aan Solo en Djokja en Mangkoenogoro, die ten deze voorgaan; hulde ook aan Mr. van Deventer, die ons geholpen heeft en verder steun heeft toegezegd. Zoo besluit bovengenoemd blad.

In verband met het bovenstaande waarschuwt de Taman Pewarta tegen het uithuwelijken van jonge dochters op te jeugdigen leeftijd, ja als zij nog kinderen zijn, zooals het nog veel de gewoonte is onder de Inlanders.

Het blad heeft ook vernomen, dat de wedonos en de assistent-wedonos zijn aangeschreven en van de noodige instructies voorzien, om registers van den Burgerlijken Stand aan te houden.

Stoomvaartverbinding tusschen Banjoewangie en Bali. Volgens de Pewarta Soerabaja heeft de oud-assistent-resident von Czernickie aan de regeering een renteloos voorschot van f7000 of een maandelijksche subsidie van f150 aangevraagd voor een geregelde stoomvaartdienst tusschen Banjoewangie en Bali, wat ook voor het postverkeer niet van belang ontbloeit is.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Nieuwe Chineseche Vereenigingen. Een paar nieuwe vereenigingen worden in de Pewarta Soerabaja bekend gemaakt, die rechtspersoonlijkheid verkregen hebben.

1e. De Naamlooze Vennootschap Handelsmaatschappij „Tongfoe” te Tasikmelaja, voor aannemerszaken, transporten en handel in produkten. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt f10.000 en is verdeeld in twintig aandelen ad f500. Hoofddirecteur is de heer Tjong A Tjoen, terwijl tot directeuren zijn aangesteld de Heeren Liem Tjoen Hian en Oei Joen Tjiau w;

2e. De Naamlooze Vennootschap Rijstpellerij en Handelsmaatschappij „Hok Hoat” te Djokjakarta voor den handel in rijst en padi met een maatschappelijk kapitaal van f50.000 in vijftig aandelen ad f1000. Directeuren zijn de Heeren Ko Mo Tjoan en Kang Soei Kwee, commissarissen: Liem Siang Liang en Tjio Kie Bing.

Young China vestigt in dit blad de aandacht op het ontstaan van Javaansche Vereenigingen in het belang van den handel, nu weer op de onderhandelingen door een Vereeniging van Inlanders te Soera-

baja met Pangeran Adipati Ario Mangkoenogoro in Solo aangeknoopt om de produkten van diens land ten behoeve dezer Vereeniging geleverd te krijgen. Hoewel de Inlanders nog de bewijzen moeten geven, dat zij even goede handelslieden kunnen zijn als de Chineezzen, zoo moeten deze laatsten nu toch op hun tellen passen en niet op hun lauweren rusten. Groote handelshuizen en toko's hebben ten deze natuurlijk niets te vreezen, die zijn tegen dergelijke concurrentie bestand, maar de kleine huizen dienen op hun qui vive te zijn. Ook wij Chineezzen moeten, zegt hij, op handelsgebied meer kennis op doen, praktisch en theoretisch de Javanen vooruit blijven. No dig is het handels- en ambachtsholen op te richten. Onze vereenigingen moeten die tot stand zien te brengen om onzen jongens goed het boekhouden te leeren en de Chineseche taal, hoe moeilijk dit in den beginne ook zal vallen. Wij moeten bedenken, dat de Javanen de hulp van de Arabieren zullen hebben. Wij leven nu in den tijd der vereenigingen, de Javanen met hunne Boedi Oetomo's en wij met onze Tjong Hoa Hwe Koan's. Wij voelen ons meer mans dan vroeger, nu wij de Chineseche Republiek achter ons hebben. Het N.-I. Gouvernement neemt nu meer notitie van ons. Alleen ontbreekt ons nog de gelijkheid van rechtspositie met de Europeanen. Aan die ongelijkheid zal de Chineseche Regeering wel een eind maken. Hoe zullen wij er God voor danken!

Te Medan zal weldra, volgens de Taman Pewarta, een Chineseche bank opgericht worden, waaraan verbonden een levensverzekering voor de Chineezzen. Reeds is daarvoor f275.000 bij elkaar gebracht. Het voornemen bestaat om het maatschappelijk kapitaal op vier millioen te brengen.

Journalistiek. Te Soerabaja zal, volgens de Pewarta Soerabaja, in de tweede helft van dit jaar een blad verschijnen onder redactie van den oud-mederedacteur van de Bintang Soerabaja, dat alleen over godsdienstzaken mededeelingen zal doen en Sia Hwee Po heeten. De Oetoesan Hindia wordt onder de Chineezzen niet druk meer gelezen. In Juni van dit jaar zal een groot Chinesech dagblad verschijnen onder den naam van Tjhoen Tjwe. Reeds is een complete installatie daarvoor uit Europa besteld. De Kongsie vormt een kapitaal van f50.000. De helft van die som is reeds gestort.

Islamieten onder de Chineezzen. De Pewarta Soerabaja neemt een bericht uit de Preanger Bode over, dat te Bandung zes pranakan-Chineezzen tot de Mohamedaansche godsdienst zijn overgegaan en de besnijdenis hebben ondergaan.

Huizennoed in Soerabaja. Ook te Soerabaja komt gebrek aan huizen voor de Chineezzen, zoowel voor de gegoeden als voor de minderbedeelden. De Chineseche hotels zijn thans overgevuld. Aan het voorschrift om nieuwe huizen met pannen of zinken dak te bouwen wordt niet streng de hand gehouden. 't Gaat hier, volgens de Pernagaän, zooals altijd met onze nieuwe voorschriften: er wordt de hand mee geliecht. Men ziet hier en daar weer huizen met atap bekleding verrijzen.

Gemopper te Soerabaja. De Pewarta Soerabaja neemt de klacht van vele Chineezzen in Soerabaja over, waarom de gelden die reeds maanden geleden voor de Hok Bun Kwan in China geofferd zijn, tot nu toe niet verantwoord zijn. Geen enkele mededeeling heeft daaromtrent in de dagbladen plaats gehad. Dit is op andere plaatsen wel geschied. De vereenigingen met name Siang Hwee en Soe Poo Sia, die de bedoelde bedragen hebben opgehaald, worden in de bladen daarover aangevallen en ter verantwoording geroepen.

De pokken in Lasem (Rembang). Sun Tjhoen King vertelt in de Pewarta Soerabaja, dat in Lasem de pokken in hooge mate onder de Chineezzen heerschen. Ijna huis aan huis worden personen aangetroffen, die door de ziekte zijn aangetast. 't Is als of het bestuur er zich niet mee bemoeit. Voorzorgsmaatregelen worden niet genomen. Geen dokter-djawa, geen Europeesch geneesheer, die er naar omkijkt. Daarbij komt, dat er in langen tijd geen regen gevallen en de warmte er ondragelijk is. Wegens den slechten gezondheidstoestand heeft men het Chineseche nieuwejaar dan ook niet op 1 Januari willen vieren, maar dit misschien ook om andere redenen, zooals op andere plaatsen, waar men met de oude gewoonten nog niet heeft willen breken, zegt schrijver.

Viering van het Chineseche nieuwejaar. Daar, waar de Chineseche bevolking of een groot deel daarvan be-

GENEALOGISCH-HERALDISCH BUREAU CARL KÖFFLER 's-GRAVENHAGE - 22 SUEZKADE.

Belast zich met:

- 1e. het verstrekken van inlichtingen op het gebied van geslachts-, wapen- en zegelkunde in den uitgebreidsten zin;
- 2e. het nasporen van familiebetrekkingen, zoowel binnen- als buitenslands;
- 3e. het opsporen van familiewapens en zegels;
- 4e. het samenstellen van zoo volledig mogelijke geslachtsregisters en het opmaken van kwartierstaten onder overlegging der authentieke bewijsstukken;
- 5e. het bijeenbrengen der benodigde wettelijke stukken ter eventueele erkenning, inlijving, of verheffing in den Nederlandschen Adelstand, alsook tot het officieel verkrijgen van naamsverandering;
- 6e. het oplossen van onbekende wapens;
- 7e. het teekenen en schilderen van hoofd-, alliantie- en kwartierwapens, zoowel op papier als perkament, paneel, enz.
- 8e. het graveeren van cachetten en zegelringen in alle metalen en half-edelgesteenten, het vervaardigen van stempels en clichés tot het bedrukken van postpapier, het branden van wapens in glas, het leveren van boekbanden, portefeuilles, enz. met in leder gedreven wapens; enz.;
- 9e. het ontwerpen en leveren van ex-libris.

Redactie en Administratie van „Het Zoeklicht voor Genealogie en Heraldiek”.

1ste Rotterdamse
Maatschappij van verzekering op het leven
Oudehavenkade Nr.1. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.
Levensverzekering
in elken vorm.
Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te SOERABAIA.

VLEU PIA KUNSTPEL- ORG	GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS.
VERHUUR. PIANO'S van f5.— VLEUGELS „ -8.—		p.m. off 50.— p.j. af. „ „ -80.— „ „
REPARATIE. RU		STEMMEN. IL.
Afd. Gebruikte SPECIALE INRICHTING voor de		Instrumenten. voor het GEREEDMAREN TROPEN.

zwaar heeft gemaakt om het nieuwejaar op 1 Januari op de nieuwe wijze te vieren (Janglik) grondde men het bezwaar op de onmogelijkheid om op dien dag de door den godsdienst voorgeschreven sembajangs (gebeden en offeranden) te houden. Wij moeten nu eenmaal, zeggen de conservatieven, onze sembajangs op volgens onzen ritus bepaalde dagen houden en deze vallen niet samen met den dag van 1 Januari van de Christelijke jaartelling. Van den majoor der Chinezen te Soerabaja en den kapitein-Chinees te Lasem, wordt beweerd, zegt Joost in de Soerabaja, dat zij, hoewel den Chineesch Raad gepresideerd en meegewerkt hebbende tot de vaststelling van de viering van het Chineesche nieuwjaar op 1 Januari, toch ieder persoonlijk liever het nieuwe jaar op de oude gebruikelijke wijze (limlik) wilden vieren. Velen onder ons, gaat hij voort, verwijten het de Chineesche Republiek, dat zij deze verandering in onze nieuwejaarsviering heeft aangebracht. Ik voor mij, vind die nieuwe regeling niet verkeerd, daar ze ook komt ten goede van onze traktementen en inkomsten. De andere voordeelen er van zijn: besparing van tijdverlies en verlichting van den arbeid der vrouwen:

1e. De viering op 1 Januari heeft ten doel een eind te maken aan alle onnodige ceremoniën, zooals:

a. de sembajang aboe op den 15den en den laatsten dag van de maand. Als wij de nagedachtenis van onze afgestorven ouders en voorouders willen herdenken, behoeven wij dit niet juist op die data te doen. De dooden drinken geen thee en als zij dit doen, zouden zij zich daartoe ook niet tot tweekeeren in de maand bepalen. Dit is niet anders dan een veronderd gebruik. Vroeger droegen wij den staart, dit doen wij nu immers ook niet meer;

b. Als wij de nieuwe regeling volgen, dan is het niet noodig om de heldere of donkere nachten af te wachten. Wij kunnen sembajangen elken dag, wanneer wij dit verkiezen, ook zonder thee en gebak. Onze gebeden krijgen dan zeker een meer zuiver karakter. Vroeger stonden we als clowns van Harmsstrongs circus mooie buigingen voor het altaar te maken, waar de asch was neergelegd, die wij zelf uit onze keuken genomen hadden. De geest van onze dierbaren, die in andere landen overleden zijn, kunnen wij best in onze woningen vereeren. Die geest is niet aan één en dezelfde plaats gebonden. Wij doen afstand van onze ouderwetsche meubels en vervangen die door moderne. Waarom zouden wij die ouderwetsche gewoonten ook niet vervangen door nieuwe, die meer bij onzen tijdgeest pasten?

2e. De sembajang reboetan, rondé, kwee-

FEUILLETON.

Een verzoek om plaatsing. *)

Een aardig schetsje van een ambtenaar in Brits Indië wil ik even voor mijne lezers uit 't Engelsch bewerken: zij zullen het zeker met genegen tezen.

'k Zat op een vooravond, na wel-vol-ra-rit dagwerk, in mijne achtergalerij klimaat te schiften, toen mijn lijfjongen zei, dat een Inlander mij verzocht te mogen spreken.

'k Liet hem achterkomen en, na de gewone begroeting, begon hij direct met veel woorden mij te vertellen, wat hij op het hart had.

— Zeker, groote heer, als een stalleinde, oppasser of huisjongen, of wat de heer maar wil en voor zes gulden. Ja heer, voor minder niet want drie kleine kinderen heb ik, wier magen altijd leeg zijn en de rijst kost 75 de pikol.

Ik zal mijn werk zoo netjes doen, dat de groote heer alle dagen verheugd zal zijn van mijn en mij een nieuwen tulband zal geven als het jaar om is.

Ik ken hier alle straten van de stad en nog heel wat meer en wat anders.

O Sahib (heer), geloof mij, ik ben bij de hand, geef mij toch eene betrekking.

Vroeger ben ik bij de politie geweest. Of ik daar de beest heb gespeeld? Als iemand dat zegt, moet hij een vijand van mij wezen. Ik was geen snijpoets; ik ben 'n man met een zuiver hart en waar zijn al mijne woorden; dat weten ze bij de politie zoo goed als ik. Zij zeggen: Afzal is iemand, die men vertrouwen kan. Ik ben van Delhi, Sahib, zegt

*) Uit het Weekblad voor Indië, jaarg. 1891.

jang enz., waarbij veel gegeten en gedronken wordt, dienen afgeschaff te worden. Zij allen hebben hoegenaamd geen nut. Bedenkt toch, dat de dooden niet eten en niet drinken. De vereering van onze afgestorvenen dient niet op deze wijze plaats te hebben.

3e. De herdenking behoeft niet op een bepaalden datum plaats hebben. Wij kunnen dat op elken dag van de week, van de maand van het jaar doen.

4e. Het geld, dat we er aan besteden, kan beter voor andere doeleinden benuttigd worden. Millioenen worden jaarlijks daaraan weggeworpen. Hoevele arme menschen, zieken en noodlijdenden konden daarmee geholpen worden!

5e. Al die ceremoniën kosten niet alleen veel geld, maar ook veel tijd, die ook beter kan worden benut.

6e. De vrouwen, die het meeste werk te verrichten hebben voor het koken en gereedmaken der spijzen, zonden van hun vrijgekomen tijd, een beter gebruik kunnen maken. En tenslotte hebben we nu te volgen, wat de Republiek ons voorschrijft. Laten we met het oude breken.

Tot zoover Joost. Iemand, die zich L. teekent, waarschuwt daarentegen in de Pantjaraan Warta voor overdrever: zucht tot veranderen en naipen, tegen het al te spoedig breken met de oude en het aannemen van nieuwe gewoonten en gebruiken, die, zegt hij, misschien goed mogen zijn voor andere volken, maar nog lang niet altijd geschikt blijken voor de Chineezen. Wij, de Chineezen, zegt hij, willen nu ook al de Earpeesche kleederdracht aannemen. Onze pakeian aseli, kinsin, sioklo, singpek, Thungsha en de tjelana joelive, ouwtwe hebben thans bijna afgedaan en worden door de open jas, de smoking en andere Europeesche kleedingstukken vervangen. Wij willen zelfs verandering brengen in onze namen, Europeesche van's aannemen, zoo ook in onze woningen, in onze voeding. Later zullen nog het Europeesche huwelijk en de daaraan verbonden gebruiken en verplichtingen, ook ten aanzien van de wederzijdsche onders worden ingevoerd; het Europeesche familie- en erfrecht. En als wij dan eindelijk nagemaakte Europeanen zijn geworden, loopen wij de kans, dat wij uitgelachen worden en de vreemdelingen hun tong tegen ons nitsteken!

Van Vreemde Koloniën.

DE AMERIKANEN IN DE PHILIPPIJNEN.

Nu de Amerikanen bijzondere emotiën beleven over hun bezittingen in den Aziatischen Archipel, loont het de moeite eens weer te geven wat zij voor de Philippijnen tot nu toe hebben gedaan.

Bij de inlijving der eilanden bestond in de Ameri-

daar vele slechte menschen zijn. Zeker zijn zij daar te vinden. O Sahib, is zoo wijs; niets is verborgen voor zijn aangezicht en ik hoop, dat hij mij, tot zijn oppasser zal maken; zonder vertoon zal ik zijne brieven rondbrengen met grooten spoed en niemand zal weten, wat er in zal staan. God is mijn getuige, Sahib, dat mijn hart zuiver is en lang heb ik gewenscht, dat ik zou mogen dienen onder een braaf, een groot, een machtig heer. Ik kan wel komen bij een jongmensch, maar de jonge Sahibs zijn dikwijls losgebroken duivels, bij wie ik niet wil dienen, al schreeuwen ook mijn kleintjes als uitgehongerde varkens.

— Waarom ik weg ging van de politie? Heer, ik zal u de waarheid zeggen: een ongeluk kwam over onzen post, te Thana, waar zoovele booswichten zijn in de buurt en vier van ons vijven zitten nu gevangen.

Wij waren allen flink, dapper, wakker bij dag en nacht. Waarom lacht, Sahib?

Nu, ik zal alles opbiechten. De booswichten waren te slim en toen wij dat zagen, troffen wij een overeenkomst. Het was ook zoo warm en wat kan iemand in snik-heete dagen anders doen? Is Sahib zoo veerkrachtig als anders, als hij bijna geslikt is door de gloeiende zon? Wij kwamen dan overeen om elkander met rust te laten: ons hoofd, dat erg zwaarlijvig was, maakte het in orde. Och Heere!

Nu zit hij in de gevangenis en maakt maten. Dat hoofd zei dan: Bezorgt ons geen soesah en jullie zult geen last hebben van de politie. Zendt ons een paar keer per jaar een kerel, half impel, die zal heeten gevangen te wezen als dief en zich niet kan vrij praten, dan blijft onze eer gereed. Dat

W. KALDENBACH
WONINGINRICHTINGEN
IN OUDE EN MODERNE STIJLEN
VALERIUSSTRAAT 38
's-GRAVENHAGE
TEEKENINGEN EN BEGROOTINGEN
KOSTELOOS VOOR BELANGHEBBENDEN

DORDTSCHER BANK

's GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14
Behandelt alle BANKZAKEN.

HERMAN VOORHOEVE BLOEMIST

ZOUTMANSTRAAT 40c - DEN HAAG,
beveelt zich aan voor het aanleggen en
onderhouden van Tuinen en Villa's. - - -
Sluit zeer voordeelige abonnementen tot onderhoud.

GOEDKOOPSTE EN MEEST GESOR-
TEERDE MAGAZIJNEN VAN

DAMES- EN KINDERKLEEDING

GEMAAKT OF NAAR MAAT

J. SCHULTE 40 SPUISTRAAT 40
DEN HAAG

3 EINDSTRAAT 3 79 WESTE WAGENSTRAAT 79
- BREDA - - ROTTERDAM

Wij leveren het beste, het nieuwste, het meest elegante voor de
goedkoopste prijzen. Kleeding naar maat in den kortsten tijd.

Geïmporteerde Amerik. Schoenen
HEALTH SHOES.

HEULSTRAAT 11

M. A. GREVE - Telef. 417
Specialiteit „EIGENGEMAAKT SCHOEISEL”.

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

ONTVANGEN:

EEN PRACHTCOLLECTIE
Zomerstoffen
ZEPHYRS EN MOUSSELINES

STALEN OP AANVRAGE VERKRIJGBAAR

ALOM BEKENDE MERKEN

van goede kwaliteit, welke tevens goedkoop zijn, te voeren is
in het voordeel van elken handelaar. Wendt U daarom tot ons
om prijzen voor TOUR BOWN EN GLORIA (W. K. C.)
RIJWIELEN, welke door de grootste tokohouders in Oost-
en West-Indië reeds worden verkocht en met succes. Voor
BANDEN en RIJWIELONDERDELEN kunnen wij U de meest
voordeelige prijzen maken. Aanbevelend,
S. VAN DER BIJL, Waterlooplein 96/8, AMSTERDAM.

TOKO BAHROE

Van Kinsbergenstraat 126, Intercomm.
bij de Prins Hendrikstraat, DEN HAAG. Tel. 4796.
SPECIAAL ADRES VOOR GOEDE SAMBALLANS EN BOEMBOE'S.
Firma BARNAS & DIEMERS, Importeurs.

kaansche staatsorganisatie geen onderdeel waarin zij thans te brengen waren. Daar de eerste bemoeienis door 't legerbestuur te regelen was geweest, kreeg dit Departement een „overzeesch bureau" met een officier aan 't hoofd. Dit is zoo gebleven. De brigade-generaal Frank Mac Intyre, die er thans chef is, heeft groote macht op den gang van zaken, hij heeft behalve de zaken der Philippijnen ook die van Porto-Rico te besturen.

't Is aan zijn laatst uitgebracht jaarrapport dat wij de volgende gegevens ontleenen.

Bij een bevolking even boven 7½ miljoen, zijn de inkomsten op 't budget der kolonie voor 1912 begroot op 15½ mill. dollars. De voornaamste uitgaven vormen schuldrente en andere vaste uitgaven, bijna 1½ mill., openbare werken 3.300.000, bestuursuitgaven 10.790.000; rest een overschot van ± 104000 doll.

De toenemende bloei maakt spoedigen aanleg van gemeenschapsmiddelen tot eisch van het oogenblik. De Amerikanen vonden in dit opzicht nog alles te doen, wegen bestonden eigenlijk alleen dicht bij de groote steden, overal elders waren slechts paden. Zij namen de verbetering dadelijk ter hand, maar beperkt tot de inkomsten van 't eigen budget vordert die arbeid langzaam, 't net van bruikbare wegen zou, zooals het ontworpen is, eerst in een kwart eeuw te voltooiën zijn; maar eer het zoover is zou de behoefte aan nieuwe wegen zich zeker hebben doen gevoelen. 't Gebrek aan fondsen doet zich dus pijnlijk gevoelen.

Daarnaast zijn andere verbeteringen niet minder urgent, bruggen, onderwijsinrichtingen, hospitalen, de bestuursgebouwen zijn te klein, er is sprake van een fort, van verbetering van den haven van Manilla, de aanleg van kaden is hier en in andere havens noodig wil de handel tot bloei kunnen komen.

't Is onmogelijk voor dit alles alleen te blijven drijven op de bronnen, die 't budget thans aanwijst. Generaal Mac Intyre stelt dan ook een leening voor. De Ver. Staten heeft een schuld van 12 mill. d. voor de Philippijnen aanvaard, de steden Manilla en Cebu hebben obligatiën uitgegeven tot een gezamenlijk bedrag van 4125000 d. De schuld belooft 7.50 fr. per hoofd en de daarvoor noodige dienst kost per jaar 0.30 fr. p. h., deze cijfers zijn voor de Vereenigde Staten 54 fr. en 1.20 fr., voor Nieuw-Zeeland 1820 fr. en 58.60 fr. De Philippijnen zijn derhalve niet zwaar belast. De officieele commissie, door de regeering benoemd, komt tot het voorstel voor 85 mill. doll. obligaties uit te geven, om geld te krijgen voor de openbare werken. De werkzaamheden zouden zoo te regelen zijn, dat hoogstens 2½ mill. d. per jaar besteed zou worden.

't Vrije verkeer van de Philippijnen met het moeder-

land is den handel zeer ten goede gekomen. Sedert 1899 zijn de invoercijfers van 13 tot 54 mill. (in 1911) gestegen; de uitvoer evenzoo van 12 tot 50 mill. d. Koprah neemt de eerste plaats in, hennep volgt, dan komen suiker en tabak. Ook hier wijst de toename der spaarbankinleggingen op vermeerdering van welgesteldheid.

Wezen wij boven op 't onvoldoende der gemeenschapsmiddelen, dan dient toch melding gemaakt van 1.580 K.M. spoor- en 1.034 K.M. tramwegen.

In 't algemeen genomen is 't Amerikaansche tijdperk der eilanden in vele opzichten ten goede gekomen, maar om deze te doen worden en te doen geven datgeen waartoe zij in staat te achten zijn, zal eerst een geldelijk offer van beteekenis gevraagd moeten worden. De Amerikaansche regeering toont hiervoor echter niet veel geneigdheid, waartoe vermoedelijk de aandrang der partij, die en in N.-Amerika en in de Philippijnen aandringt op een losmaken der verre eilanden van het moederland, wel zal medewerken.

ARBITRAGE IN DE TIMORKWESTIE.

Als een gerucht in twijfel wordt getrokken doet men 't verstandigst bij de betrokkene op informatie te gaan, als bij dezen althans geen bepaalde reden tot zwijgen te veronderstellen is. Zoo heeft ook een dagbladcourrespondent te Bern gedacht en hij is aan de bron zijn licht gaan opsteken. Wat is er nu aan van 't al dan niet aanbieden aan den president van den Zwitserschen bondsraad om als scheidsrechter op te treden in het geschil, dat tusschen Portugal en Nederland nog steeds hangende is over de grensregeling in Timor?

Volgens inlichting van den bondspresident Müller is er met hem nooit over de zaak gesproken, maar in Juli van 't vorige jaar heeft de Portugeesche gezant Guerra Janguero den toenmaligen voorzitter Forrer, terloops bij een bezoek verteld, dat men er over dacht hem uit te noodigen om die scheidsrechterlijke functie op zich te nemen. De heer Forrer, gevoelig voor het vertrouwen, antwoordde, dat hij zelf daarover niet kon beslissen, maar dat een dergelijk verzoek tot den bondsraad, dus tot de Zwitsersche regeering moest worden gericht. Hierbij bleef 't, totdat een maand geléden een courantenbericht de zaak als beklonken voorstelde. Een nieuwtjesjager had de klok hooren luiden, zonder te weten waar de klepel hing en maakte daar een heele carillon van.

Dat is alles. Alles, maar toch blijkt hieruit, dat de Portugeesche regeering een scheidsgerecht buiten het Haagsche hof om zoekt, zoodat de onderstelling, dat een oplossing in dien geest door haar aan de onze voorgesteld is geworden, en dat de Nederlandsche regeering hiermede een goed eind accoord was gegaan,

zweep noodig, maar een mensch genoeg aan een woord, zou 'k denken.

Of wij hem begrepen!

Luistert nu, zei de Havildar, en doet als gewoonlijk bij den grooten heer.

Ik zal zeggen: Heer inspecteur, wij zijn overvallen door twintig muiters!

Twintig, herhaalden wij in koor, zooals wij steeds de echo waren bij zulke rapporten.

— Zwaar is er gevochten, heer! (Zwaar! trilden wij.)

— Niemand van ons bleef ongekwetst! (Niemand! herhaalden wij.)

— De staven der vensters zijn verbroken! (Geheci en al kapot!)

Nu kent gij de les; dus aan 't werk.

Een maakte de staven stuk, een slachte de geit, ik zweefte de merrie van den Havildar, zoodat zij door de meloenbedden draafde, alsof er dertig paarden hadden gegaloppeerd als race-dieren; een maakte de muren zwart met vuur en allen doopten wij onze kleeren in geitbloed en aten wij van de bonten en de nierecarbonade van het arme dier. Ook maakten wij wonden op onze lichamen, dat wil zeggen: de Havildar deed het en zeer pinter. Een onzer, een halve satan, trok zelfs het grootste gedeelte van zijn haar uit en deed dat bijeen. O sahib, de zaak werd zoo goed geregeld. Ik had willen zweeren, dat het goed zou afloopen. Daar was vuur, inbraak, bloed, vertrapte aarde, zoo compleet mogelijk.

— Nu naar den inspecteur.

— Ga jij vooraan, Afzal, en zorg dat je vol zweeft en stol zit en heelemaal van streek bent. Het bloed zal droog zijn en de zaak zal terecht komen.

vonden ze uitstekend en wij hadden met hen geen last en aten in vrede onze meloenen, zittende op den bank. O Sahib, wat zijn de meloenen van Thana zoet!

De baas over ons was een inspecteur; een ernstig man evenals Sahib, die mij straks zeer zeker in dienst zal nemen.

Hij had meer oogen dan andere menschen en zij zagen overal rond, in alle hoeken en gaten: men noemde hem den tijger van Gokral, omdat hij bij voorbeeld des morgens onverwachts naar iemand toesloeg en hem neersloeg en des avonds de menschen wanhopig maakte op dertig mijlen afstand: niemand wist wanneer hij komen of gaan zou.

Hij woonde nergens en zijn paard was een duivelswagen. Den naam ervan ken ik niet, maar hij zat in 't midden tusschen drie wielen, die geen geluid gaven, en dreef ze voort met zijne beenen, onvermoeid als een paard, dat veel gaba krijgt. De schaduw van een roofvogel op de velden maakte niet meer geraas dan de duivelswagen van Sahib Joekoem. Zij was hier, zij was daar, zij was weg, zij kwam aan: het rapport werd gemaakt en de politie zat in zak en asche.

Op zekeren nacht sliepen wij, volgens overeenkomst, gerust en lekker, na een goeden maaltijd en een pijp heerlijke tabak.

Den volgenden morgen waren onze geweren weg — alle vijf en ook het dikke boek van ons hoofd. Hoe wij van streek waren! Zeker wilden de baaswichten onzen goeden naam bederven.

Toen sprak de Havildar (het politiehoofd): Houdt je mond! Een beroerd geval, maar in orde te maken. Let maar op. Breng mijn sabel en de geit. Kijkt toch niet zoo verbaasd — een paard heeft de

A. SCHARENBERG,
HOFLEVERANCIER. Tel. interc. 2443.

SPECIALITEIT
TAFEL-SERVIEZEN
Zuiver Nikkel, Alpacca, Alpacca Zilver
(wit metaal verzilverd) en Artistiek Tin
Als: SOEPTERRINES, GROENTESCHALEN, SAUSKOMMEN,
VLEESCH- en VISCHSCHOTELS, Enz. Enz. Enz. —
Zeer groote verscheidenheid.

15, HOOGSTRAAT 15, DEN HAAG.
Specialiteit in Electriche Verwarmingsapparaten.
HET BESTE SYSTEEM EN DE BESTE KWALITEIT.

PIERRE SCHREINER
ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45
DEN HAAG

Bedden- en Meubelmagazijnen
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ

W. POPPINK, Telefoon No. 4485.
PRINS HENDRIKSTRAAT
141-143 Den Haag.

Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 10.50. Voor de hut 100 cM lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, met bak f 9.—. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. br., 40 cM. hoog m. bak f 9.50.

N.V. BERLITZ-SCHOOL M^U.

welbekend bij allen die met verloop in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.

TALEN: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH,
ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen,
die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op
het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.
AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

VERKOOPHUIS
GROOT HERTOGINNELAAN 103
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG
— Tramhalte lijn 3 —

Eenig adres voor hen die zich goed en
voordeelig van nieuwe of TWEEDEHANDS
MEUBELEN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

FIRMA W. ROELOFSEN
WIJNHANDEL
COLUMBUSSTRAAT 101 's-GRAVENHAGE
TELEFOON No. 2774
SPECIALITEIT IN FIJNE LIKEUREN,
- WHISKY EN GEDISTILLEERD -

P. VAN DEN BRUL.
AMSTERDAM. DEN HAAG. HOORN. LEEUWARDEN.

HEEREN- EN JONGENSKLEEDING.
KLEEDERMAKERIJ VAN DEN EERSTEN RANG.

door 't nu bekend geworden niet geheel teniet gedaan is. Wij weten, door een, ook in dit Weekblad weergegeven, verklaring van den minister de Marces van Swinderen, dat nu waarschijnlijk gezocht wordt naar een arbiter lid van 't internationaal hof, maar 't is niet onmogelijk dat deze oplossing, die toch al eenigszins bedenkelijk is, pas gevonden is nadat en doordien de alarmklok geluid is.

DE DUITSCHE KOLONIËN VAN MAART 1911—'12.

Met 't onderzoek van 't nieuwe koloniale budget door den Rijksdag in zicht, heeft het Koloniaal Departement een memorie uitgegeven over de ontwikkeling der overzeesche onderhoorigheden. Het stuk brengt de uitbreiding van gebied in Kameroen in herinnering en geeft den politieken toestand in alle koloniën als goed aan. Er kwam eenig verzet voor in Kameroen, in Oost-Afrika en in Nieuw-Guinea, maar 't was overal gemakkelijk te onderdrukken.

De gezondheidstoestand was niet zoo gunstig als men zou wenschen. De strijd met de slaapziekte wordt volhardend voortgezet, verbeteringen van terreinen en afwateringen worden toegepast om andere ziekten te doen verminderen.

Op 1 Januari 1912 waren totaal 23,300 blanken in de D. koloniën, tegen 21,600 een jaar te voren; de toename geldt vooral Z.- en O.-Afrika. De Chineesche bevolking nam ook toe, speciaal in Samowa en N.-Guinea. Men mag aannemen dat de inlandsche bevolking ook vermeerderd is.

Overal nam 't aantal scholen van de Regeering en van de Zending toe.

Bijna alle koloniën lijden gebrek aan arbeiders, het is niet waarschijnlijk dat hierin door de inboorlingen zal kunnen worden voorzien. Een beroep op meer hulp van buitenaf zal onvermijdelijk zijn.

Het credietwezen is nog niet in een organisatie gegoten, maar toch zijn vorderingen in die richting overal, behalve in de koloniën van den Stillen Oceaan, te vermelden. De handel kan al crediet krijgen bij banken in de koloniën, maar voor planters en kolonisten is dit nog niet 't geval. Deze vinden alleen in Z.W.-Afrika eenige coöperatieve instellingen, die alleen crediet geven op korten termijn. Intusschen is sprake van de oprichting eener bank te Windhoek. De spaarbanken winnen in belangrijkheid.

De in de diamantnijverheid geleden verliezen hebben 't kapitaal wat omzichtig gemaakt, zoodat de omgezette sommen minder zijn dan vorige jaren.

De spoorwegtarieven zullen moeten worden herzien, uitgaande van 't beginsel dat 't hoofddoel van koloniale lijnen niet moet zijn interest te bezorgen aan de kapitalen van aanleg. Die lijnen leveren indirect voor-

Met ons tweeën kwamen wij het eerst, waar wij wezen moesten.

Wij vertelden alles correct, maar de tijger gaf geen geluid en lachte koeltjes, zooals de sahibs doen, als zij iets in den zin hebben, dat boos is.

— Bezweert gij dat? vroeg hij.

— Ja heer, uwe dienaren doen er een eed op. Het bloed aan onze kleeren is nog niet droog. Oordeel heer, of dat geen bloed is.

— Ja... netjes gedaan, zei hij, maar zijn duivelswagen riep hij niet, zooals anders, als hij spoedig ergens heen wilde. Rust nu wat uit en eet wat, want het is een vreeselijk geval.

Intusschen kwam de Havildar met de anderen en de Resident kwam ook, een oud man, met een dikke baik en paarsch van kleur, maar wij waren niet bang. Havildar bracht in de gauwigheid tien geketende gevangenen mee, menschen uit de buurt van Thana. Baks, die hem zijn vrouw had geweigerd; en Ram, die brutaal was geweest, en Soersei, die hem zijn paard niet had willen verkoopen, en zoo al meer: een heele optocht.

De resident was verbaasd driftig 'on riep: verdond! verdond! zooals de Sahibs gewoon zijn, maar de inspecteur zat lui in zijn stoel, als ging de zaak hem niet aan.

— Hebben de kerels gezworen? vroeg hij den priester.

— Allen, was het antwoord.

— Gelukkig hebben zij al tien te pakken, zei de resident; en er zullen nog wel meer zijn. Laat de djajangs maar te paard gaan en den ontrek onderzoeken.

— Zeker zijn er meer, hernam de inspecteur, maar te paard zitten is niet noodig, om ze te vangen. Komt allen mee.

deel aan staat en particulier. Hiermede rekening houdende zullen lage vervoerprijzen kunnen worden aangenomen en de amortisatie toch behoorlijk kunnen worden afgedaan.

Blijven de inlandsche cultures stationnair, de Europeesche winnen snel veld. In O.-Afrika neemt vooral de caoutchouc aanplant toe. In Z.-Afrika breidden de cultures van céréales, tabak en vijgen zich uit. Ook 't aantal runderen en schapen nam toe.

De binnenlandsche handel was in alle koloniën zeer levendig. De handel met 't buitenland steeg van 229 millioen M. in 1910 tot 240 millioen in 1911. Hierbij is 't verschijnsel te vermelden, dat de invoer klom van 128 tot 142 millioen, terwijl de uitvoer daalde van 101 tot 98 millioen, hetgeen is toe te schrijven aan de verminderde opbrengst van phosphaat in Nieuw-Guinea en van diamant in Z.-Afrika.

In 't jaar 1911—12 was de financieele toestand in 't algemeen gunstig te noemen. De opbrengst der belastingen, geheven rechten overtrof verre die van het voorafgaande jaar, al gaf de diamant-crisis ook een tegenslag. De vervanging der belasting op de bruto-ontvangsten door een recht op de winsten heeft ten goede gewerkt op den ondernemingsgeest.

MONGOLIË.

Rusland blijft maling toonen aan 't Chineesche boosdoen over zijn bevordering van de vrijmaking van Mongolië. Zoo heeft 't er nu weer 2 kolonels, 15 officieren en 42 onderofficieren heen gezonden als militaire instructeurs, om een groote afdeeling bereden infanterie te vormen, in den trant der kozakken. Deze troepen-vorming wordt 't meest in overeenstemming geacht met 't temperament der Mongoliërs en met den aard van 't land.

MAROKKO.

Duitschland kan blijkbaar nog maar niet besluiten zich geheel buiten de Marokkozaken te houden. In Madrid wordt nu verteld, dat de Spaansche maatschappij, die de concessie gekregen had voor den aanleg van een spoorlijn in de Spaansche zone van El Ksar, haar rechten zou hebben overgedaan aan een groep van Duitse financiers. Frankrijk zou langs diplomatieken weg hiertegen zijn opgekomen.

Wij zullen er wel nader van hooren, tenzij 't tot de onderwerpen behoort die de diplomatie liever in den doofpot doet.

***

Bij besluit van den president der Fransche Republiek wordt te Rabat een Instituut Pasteur en een park-vaccinogène ingericht. De instelling is bestemd vaccinepreparaten te bereiden, de behandeling van verschillende

Hij stond op en ging ons voor naar de badkamer, die hij open maakte, en wat zagen wij daar? al onze geweren en het rapportboek.

De Havildar kreeg een kleur of zijn lever in water veranderde en ik begreep, dat de inspecteur des nachts in zijn duivelskar was gekomen, tot twee malen toe en alles had weggehaald. Hij lachte met zijn boezen lach en de Havildar viel in de modder en toonde zijn smerige schoenen, al roepende:

— Kassian! Kassian!

En ik?

Ik ben jong en vlug, Sahib, en heb te zorgen, voor kleine kinderen.

De merrie van den Havildar stond dicht bij; ik liep er heen, sprong er op en reed als de b'iksem, terwijl een oppasser van den resident mij nazat.

Ik heb het paard doodgereden, maar toen 't neerviel, was ik veilig door de genade van de almacht, die op de hand is van alle eerlijke menschen.

Ma r de Havildar is in de gevangenis.

Ben ik een schavuit? Och, zooals de groote heer belijft. Als Sahib mij in zijn dienst neemt, zal God hem maken tot een Lord en hem eene meinsahib (mevrouw) geven zoo mooi als eene peri en tal van krachtige zonen.

Dan zal de zegen des Heeren op Sahib zijn.

Neemt hij mij aan?

Goddank! Goddank!

Ik ga nu nog even naar de pasar en haal mijn kinderen herwaarts, waar het zoo mooi is als in een paleis en dan is uwe hoogheid mijn vader en mijn moeder en ik, Afzal Khan, zal zijn slaaf zijn.

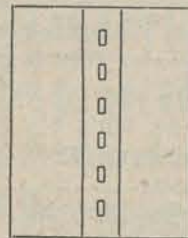
Ohé! Van nu af behoort ik tot het gezin van den Sahib!

U.

MAISON DE BONNETERIE
DEN HAAG 42 SPUISTRAAT 42

Grootste Sorteering

BLOUSES, PEIGNOIRS, COSTUMES- en
ONDERROKKEN, KOUSEN, HANDSCHOENEN

HAAGSCHE PHILATELISTEN-VEREENIGING

OPGERICHT 17 APRIL 1897

ERKEND BIJ KON. BESL. VAN 20 APRIL 1903, No. 58.
STAATSCOURANT No. 110.

De Vereeniging stelt zich ten doel:

10. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
20. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.

In het bijzonder tracht zij dit te doen door:

- a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
- b) het uitgeven van een tijdschrift;
- c) het vormen van een bibliotheek;
- d) het doen circuleeren van tijdschriften;
- e) het houden van verlotingen;
- f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER,
Joan Maetsuyckerstraat 28.

AANVRAAG

VOOR HET

werkend
correspondeerend Lidmaatschap

DER

HAAGSCHE PHILATELISTEN-VEREEN.

M.

Hierbij deel ik U mede, dat ik ^{werkend} _{correspondeerend} lid der H. P. V. wensch te worden.

Tevens verklaar ik hierbij, dat ik geen handelaar in postzegels ben of plan heb zulks te worden. Ingeval ik evenwel postzegelhandelaar zou worden, zal ik, voor het lidmaatschap bedanken. *)

Naam.....

Woonplaats.....

Beroep.....

Leeftijd.....

Voorsteller.....

Hollandsche referenties.....

Handteekening.....

Datum.....

Aan den Secretaris
der H. P. V.

Contributie p. j. f3.- en f2.-
Entree f1.-

*) Indien men zich opgeeft voor het correspon-
deerend lidmaatschap vervalt deze verklaring.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Een waardeerend oordeel over Oost en West en haar orgaan.

In het jongste Nr. van het Indologenblad schrijft de heer G. Scheffel onder het opschrift „Oost en West en Koloniaal Weekblad“:

„Vele Indologen zijn bekend met het onbaatzuchtige streven dezer vereeniging, enkelen wellicht een enkele maal, wanneer zij om inlichtingen vroegen, zeer bereidwillig te woord gestaan.

Vooraf voor deze laatste kan de kennismaking niet anders dan 'n uiterst aangename geweest zijn. Maar hebben zij dan wel verder aan een kleinen wederdienst gedacht, aan steun en medewerking, of beschouwden zij deze hulpvaardigheid als een eenvoudige, natuurlijke verplichting?

Wij, Indologen, onze vereeniging, hebben steeds in de ruimste mate de aandacht en milde bemoeiingen van bovengenoemde corporatie ondervonden, zoodat wij van onze zijde niet anders dan hartelijk tegenover haar moeten staan.

Tot mijn groote verbazing hoorde ik dan ook, dat niet altijd alle Indologen als lid toetraden.

Dit kan slechts geweten worden aan onkunde en ondankbaarheid, d. i. aan niet inzien van eigen belangen.

Wij kunnen toch haar prestaties, als daar zijn uitnemende inlichtboekjes omtrent Indische ambtenaren in velerlei betrekkingen, lezingen, het Koloniaal Weekblad om de voor ons meeste nuttige te noemen, niet dan bewonderen.

Het Koloniaal Weekblad, kunnen we vrijwel zeggen, wordt niet geëvenaard.

Wekelijks geeft het ons een beknopte, voldoende samenvatting zoowel van het belangrijkste als het aantrekkelijkste in zestien zijden druks voor het prijsje van f 2.50 's jaars, iets ongelooftlijks.

Werkelijk gij, niet-leden, gij kent uwe benadeeling niet, gij vermoedt niet, dat gij werkelijk verliest, zoolang gij dit geriefelijk, dit stevige blad, dat de ruggegraat uwer kennis van 't huidige Insulinde kan vormen, langer als een blinde negeert.

Aangiften kan men adresseeren: Heeren- gracht 7a, Den Haag.

Wordt allen lid!

Marineblad.

In de aflevering van 20 Februari j.l. van het orgaan der Marine-vereeniging wordt het belangrijke Gids-artikel besproken van den heer F. C. Hering, over de verdediging van Ned.-Indië.

De Redactie van het Marineblad, met genoeg van de beschouwingen kennis genomen hebbende, heeft toch wel enkele bezwaren tegen de voorstellen van den heer Hering. Zoo kan zij bv. met de meening van den schrijver, dat het personeel der vloot overwegend Inlandsch moet zijn, niet medegaan; volgens haar opinie moet de bemanning overwegend Europeesch zijn en moet slechts een zeer klein gedeelte en wel dat, uitsluitend bestemd voor de bediening, uit Inlanders bestaan. In de tal van jaren, waarin pogingen werden aangewend, om het aantal Inlanders op de vloot uit te breiden en een veelzijdig gebruik van hen te maken, waren de resultaten steeds ongunstig. Na de wederopvatting van deze pogingen in de laatste jaren waren de resultaten aan boord van de torpedoboot „Cerberus“, wat de matrozen betreft, bevredigend, wat de stokers betreft, niet gunstig. Zoolang er met matige vaart werd gelopen en er niets bijzonders gebeurde, ging het stoomhouden wel, doch bij proeftochten bleken de Inlanders niet in staat het vereischte vermogen te ontwikkelen zonder hulp der Europeesche stokers. Voor een groot deel zal dit moeten worden toegeschreven aan hun mindere lichaamskracht. Van de snelheid hangt bij torpedovaartuigen zoo niet alles, dan toch een groot gedeelte af en men zal nooit personeel op dergelijke vaartuigen mogen plaatsen, wanneer men niet ten volle overtuigd is, dat dit personeel in alle opzichten voldoet.

Tijdschrift voor het Binnenl. Bestuur.

De Januari-aflevering opent met een studie van Mr. D. J. Jongeneel over de rechtspersoonlijkheid van Ned.-Indië en Indische leeningen. Bij de wet van 29 Juni 1912, opgenomen in No. 459 van het Indisch Staatsblad van dat jaar, hebben de reeds sedert eenige jaren aanhangige voorstellen tot wij-

fectie, epidemische ziekten en der hondsdoelheid te regelen. Bovendien zal zij de analyse van water, bacteriologische onderzoekingen e. d. m. tot haar werking rekenen, zoowel voor den openbaren dienst, als behoeve van de particuliere industrieën. 't Personeel bestaat uit twee geneesheeren, twee Europeesche en twee Inlandsche helpers.

ZUID-AFRIKA.

Zou 't volgend besluit van generaal Botha niet een gevolg zijn van de Hollandsche beweging der laatste weken? Nieuw-Zeeland heeft, zooals men weet, een groote kruiser voor de Britsche zeemacht ten geschenke gegeven. Deze is kort geleden van stapel gelopen, Nieuw-Zeeland gedoopt en bestemd om zijn eerste groote reis naar Nieuw-Zeeland te maken. Op weg daarheen zal Natal aangedaan worden, om 2000 ton steenkolen in te nemen, en nu was een voorstel ingediend om de kosten hiervan namens Natal te mogen aanbieden. Botha heeft de goedkeuring hiervoor geweigerd, hij motiveert dit omdat het schip geen oorlogsbodem van Nieuw-Zeeland maar een onderdeel van de Britsche vloot is, als zoodanig moet aan dit schip geen afzonderlijke onderscheiding geschonken worden, te minder daar de Afrikaansche Unie al een bijdrage levert voor die vloot.

Zou 't antwoord een paar maanden geleden niet anders hebben geluid?

Prijsvraag Koloniaal Museum.

De prijsvraag van het Koloniaal Museum voor het jaar 1912, betreffende: „Beknopte geschiedenis van de beoefening der natuurwetenschap in de Nederlandsche Koloniën“, is door de Vereeniging „Koloniaal Instituut“ gehandhaafd ook voor het jaar 1913.

De inleveringstermijn voor deze prijsvraag is nu 31 December 1913.

Het verlangen der Commissie van het Koloniaal Museum is een geschrift, waarin de geschiedenis van het natuurwetenschappelijk onderzoek in onze Koloniën, in overzichtelijken vorm wordt vastgelegd. Doch niet alleen de gegevens betreffende den natuurwetenschappelijken arbeid zelve worden in het antwoord verwacht, ook aan de beoefenaars daarvan behoort de aandacht geschonken te worden. Al naarmate van den invloed, welke van hen op natuurwetenschappelijk gebied uitging, worden kortere of langere beschrijvingen van hun leven gewenscht; terwijl prijs gesteld zal worden op een zoo volledig mogelijke bibliographie betreffende deze personen, waar zulk een bibliographie reeds verschenen is — bv. die over Rumphius van G. P. Rouffaer en W. C. Muller in het Rumphius-Gedenkboek —, daar kan met eene verwijzing worden volstaan.

Er behoeft niet in het bijzonder op gewezen te worden, dat de „resultaten“ van 't onderzoek slechts in groote lijnen behoeven te worden aangegeven.

Zooals uit de formulering der prijsvraag blijkt, moet naar beknoptheid worden gestreefd en dus goed overwogen, op welke zaken het zwaartepunt gelegd moet worden. Het verdient aanbeveling, vooral het volle licht te doen vallen op de groote figuren — bv. Rumphius, Junghuhn, Treub, Greshoff —, terwijl aan de andere zijde een streven naar volledigheid gewaardeerd zal worden.

Het ligt in den aard der zaak, dat niet alleen het werk van Nederlandsche vorschers behandeld moet worden, daar ook tal van buitenlanders in onze Koloniën wetenschappelijk werk van den eersten rang hebben verricht, getuige de boven reeds gemelde namen.

Ten slotte zij er op gewezen, dat in ons Museum reeds belangrijke voorbereidende studien voor eendergelijke, beknopte geschiedenis zijn geschied. De Rumphiusviering in 1902 en de daaraan verbonden verschijning van het Rumphius-gedenkboek in hetzelfde jaar, zoomede artikelen van de hand van Dr. M. Greshoff over „Scheikundigen arbeid in Nederlandsch-Indië“ en „Kühl en van Hasselt“ leveren reeds vele aanwijzingen.

De Commissie van het Koloniaal Museum leeft een gouden medaille of een bedrag van f 150 uit voor de beste verhandeling over het in hoofde genoemde onderwerp.

Indien daartoe aanleiding is, zal naast de gouden medaille (of f 150) ook een verguld zilveren medaille (of f 100) worden uitgereikt. Voorts zullen aan alle op zich zelf verdienstelijke beantwoordingen zilveren of bronzen medailles worden toegekend.

LUXEBROOD-FABRIEK PAUL C. KAISER

Hofleverancier.

ENGELSCHES CAKES

Prima en gewone, in verschillende smaken.
TULBAND in verschillende grootte.
Prima en gewoon KRENTENBROOD.

VACANT

N. LOEB, Noordeinde 109. Kleding en Meubilerij op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.
40 „ „ „ 4 „
60 „ „ „ 5 „

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

C. HOYNG,

SPIJSTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOPDPOSTKANTOOR — DEN HAAG
TELEFOON N°. 2598

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF
GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA“,
SUIJSTRAAT 16, DEN HAAG - TEL. 3768.

GUNSTIG GELEGEN IN HET MIDDEN DER STAD.
LIFT — ELECTRISCH LICHT — CENTRALE VERWARMING.
80 KAMERS EN SALONS.
PLATS DU JOUR 50 Ct. — DINERS VAN 1.50 EN HOOGER.
Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.
J. DEN HARTOG,
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE.

AMERIKAANSCHES

Tandheelkundige Inrichting

Dir. H. W. VALKENAAR, Amerik. Mec. Dentist.

GEVESTIGD:

's-GRAVENHAGE, Wagenstraat 19,
naast de Firma Pander.

ziging en aanvulling van de artikelen I en II der Indische Comptabiliteitswet hun beslag gekregen. Door de inwerkingtreding dier wet is thans de rechtspersoonlijkheid van Ned.-Indië bij de wet vastgesteld en is daarbij tevens melding gemaakt van de bevoegdheid van Indië om eigen leeningen aan te gaan.

Het is op dit oogenblik dus wel van belang, dat Mr. Jongeneel eene beschrijving geeft van de juiste beteekenis dier wetsbepalingen en van den invloed welken zij op den gang van zaken in Nederl.-Indië zullen kunnen hebben.

De heer Frijling schrijft over den handel van Makassar. Wie de verslagen van de Kamer van Koophandel en Nijverheid te Makassar over de laatste jaren naslaat, wordt getroffen door de daarin over den achteruitgang van den omzet van de te Makassar gevestigde handelshuizen aangeheven klachten. Het verslag van 1911 by. zeide, dat in het algemeen de importeurs te Makassar niet met bijzondere tevredenheid op dat jaar zullen terugzien, en de hoeveelheid aldaar aangevoerde en verhandelde producten jaarlijks afneemt.

Deze uitspraken, meent de heer Fr., moeten verwondering wekken, wanneer men bedenkt, dat juist in die laatste jaren in het geheele gouvernement Celebes en Onderh. onze daadwerkelijke bestuursuitoefening een feit geworden is, als gevolg waarvan overal te voren niet gekende rust, orde en rechtszekerheid zijn ingetreden, hetgeen moet leiden tot het bereiken van een hooger graad van economische ontwikkeling en van een daarmee gepaard gaanden grooteren handelsomzet.

Met cijfers aangevende den omvang van 't scheepvaartverkeer en de aan in- en uitvoerrechten en accijzen ontvangen sommen te Makassar over de jaren 1907—1911, laat de heer Fr. dan ook zien, dat de bewering dat de hoeveelheid der te Makassar aangevoerde en verhandelde goederen jaarlijks afneemt, onjuist moet zijn.

Verder bevat deze aflevering: Bankcontroleurs, door C. E. Barre. — Nog eens de vischindustrie te Bagan Si Api Api, door Dr. A. L. J. Sunier. — Emile Baillaud over onze koloniën. — De geschiedenis van de koffie. — De verkoop van onze West-Indische koloniën. — Struisvogelteelt. — Wat verstaat men onder „de territoriale zee” en welke breedte is daarvoor in N.-I. aangenomen? — Kan een Europeesch ambtenaar of beambte, die tot den Islam overgaat langer in 's lands dienst gehandhaafd blijven?

De verkoop onzer West-Indische koloniën.

Het voorstel van den heer Teding van Berkhout om Suriname en Curaçao aan den meestbiedende te verkoopen heeft, via het Koloniaal Weekblad, den redacteur van het Tijdsch. voor het Binnenlandsch Bestuur bereikt, die er zich erg boos over maakt. De heer Lulofs besluit zijn artikel aldus:

„We hopen, dat de onzalige vendutiedenkeelden, het eerst, naar men zich herinnert, opgekomen in het verwarde brein van den heer Van Kol en door dien gewezen afgevaardigde in 's Lands vergaderzaal bepleit, hiermede voorgoed zullen worden opgeborgen in een of ander museum van tijdig onschadelijk gemaakte helse machines, bestemd om onheil te verspreiden op grooten schaal.”

Ons nationaal kunnen reikt ver boven de schatting van de kleinmoedigen, die alleen in inkrimping van verplichtingen heil zien: onze koloniale geschiedenis van de laatste jaren heeft zulks bewezen! Slechts is noodig, dat in Nederland, meer nog dan thans het geval is, de overtuiging doordringt van de onmetelijke waarde van ons koloniaal rijk voor de bescherming waarvan niet alleen financiële offers moeten worden gebracht, maar voor de ontwikkeling en het behoud waarvan ook de bloem van Nederlands jongelingschap het zich een eer moet rekenen mede te werken. Dan zullen we gerust op eigen krachten kunnen drijven en het kunnen stellen buiten demoraliseerende garantie-overeenkomsten met groote mogendheden, die in tijden van werkelijk gevaar even zoovele papieren zolderingen zullen blijken.”

Een feest op het eiland Nias.

In het Nederlandsche Zeewezen van 15 Febr. jl. schrijft S. L. over een ter gelegenheid van een verjaardag van Prinses Juliana gehouden Hollandsch volksfeest te Lahewa, gelegen aan de baai van Simanari ter Noordkust Nias.

De toestellen hadden aanvankelijk niet veel vertrouwen bij de Niassers maar door het goede voorbeeld van eenige Javaansche matrozen van Hr. Ms. „Van Gogh”, die aan dergelijke spelen meer gewend waren, zag men toch spoedig verscheidene jeugdige Niassers bijvoorbeeld wanhopige pogingen doen om in een gladde mast te klimmen. Eenige ouderen, waarschijnlijk begeerig naar de verschillende veelkleurige zakdoekjes, sarongs, pajongs, die vroolijk in de lucht wapperden, volgden al spoedig dit voorbeeld, waarna de vrouwen ook al neigingen vertoonden om in de mast te klimmen. Men twijfelde niet of zij zouden dit wel volbrengen, maar vond het toch noodig hier eenigszins tegen in te gaan en stelde de vrouwen tevreden met eenige cadeautjes als papieren roosjes en waaiertjes. Al spoedig lieten zij de gymnastische toeren dan ook maar varen en voerden eenige Niassche dansen uit.

Over een Koloniale Tentoonstelling.

In een artikel „Handel en industrie in Indië” in het maandblad „Pintoë Perniagaan” wordt nog eens aangespoord tot het houden eener koloniale tentoonstelling in het historische jaar 1913. Als men bedenkt, dat Indië in de laatste jaren op bijna elk gebied is vooruitgegaan, zegt schr., dan is 't geen stoute bewering, dat in 1913 een Indische tentoonstelling een beslist en schitterend succes zou hebben. Hoeveel exploratietochten hebben niet plaats gehad, hoeveel witte plekken op de kaart zijn er niet verdwenen? Hoe is de handel niet opgebloeid en het verkeer vooruitgegaan? Waarlijk, hetgeen Insulinde thans op een tentoonstelling in Nederland en buitenland kan vertoonen, zal de meest gespannen verwachting kunnen overtreffen. Zou het nog tijd zijn? vraagt schr. en antwoordt: „We beschikken over het geheele jaar 1913 voor feestviering. Is de tijd tot voorbereiding voor een koloniale tentoonstelling niet zoo heel lang meer, in de tweede helft van het jaar zou nog veel tot stand kunnen komen. Dan zou getoond kunnen worden, wat Insulinde in staat is te produceeren, en zouden de Indische handel en industrie, vooral met het oog op den te verwachten grooten toevloed van vreemdelingen, een flinken stap vooruitgebracht kunnen worden.

Hetzelfde maandblad bevat naast eenige artikelen in de Maleische taal, nog de volgende Hollandische: De volks-theecultuur in de Preanger Regentschappen en Opheffing van gouvernementen-koffiecultuur.

Cultura.

In Nr. 294 van Cultura, het orgaan van het Ned. Instituut van Landbouwkundigen, vervolgt de heer S. P. Ham zijn artikel: „Bedrijfsteelsels, intensiteit en ontwikkeling bij den Inlandschen landbouw, inonderheid op Java”.

V. d. F. geeft het slot van „De Brusselsche Suikerconventie en hare gevolgen, in het bijzonder voor Nederland en zijne koloniën”.

M. Buysman te Nongko Djadjar levert zijn maandelijksche bijdrage tot de kennis van het klimaat van Oost-Java. (Weersoverzicht van December.)

De Indische Mercur.

Inhoud van Nr. 7: Het beroep van houtvester, door Dr. A. Berkhout. — De Djambi-concessies — Kinabelangen. — Robusta-selectie. — Aankoop der ontginningen e.a. van de steenkolenmaatschappij „Poeloe Laoet”. — Kultuurberichten (De particuliere landerijen bewesten Tjimanok. — Een nieuwe koelie-ordonnantie ter Sumatra's Oosthoek.) — Kleine mededeelingen: De brand te Sibolga. — Verkeerswezen. — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Weekblad voor Indië.

Inhoud van Nr. 40: De misdaad in Britsch-Indië, door M. van Geuns. — Een Javaansch eelmann als vrijwilliger bij het Hollandsche leger, door Creusesol (of duidelijker: Jhr. Graafland over Raden Mas Noto Soeroeto). — Bezienswaardigheden op Lombok, door Sasak; — Indische penkrassen, door Ofoei. — Militaire causeriën, door Centurio.

Veeartsenijkundige Bladen.

Afl. 5 der Veeartsenijkundige Bladen voor Ned.-Indië is geheel gevuld met bijdragen, die slechts vakkundigen kunnen interesseeren, met uitzondering van een opstel van de heeren P. Ph. van der Poel en P. S. Jeronimus, getiteld: Beschouwingen omtrent de positie van de ambtenaren van den Burgerlijken veeartsenijkundigen Dienst in Ned.-Indië.

Schoenleesten naar maat

— EENIG ADRES voor Nederland. —
„Het nut van individuele leesten wordt door iedereen voetspecialiteit erkend en als onmisbaar aanbevolen.”
— Voor Indië speciale bewerking. —
G. J. VAN DEN BERG J.B.
De Carpentierstraat 4 - DEN HAAG

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTO ET EMERGO” :: DEN HAAG

THEOSOFIE, DE THEOS. VEREEN. EN DE THEOS. BEWEGING.

50 pag. 8° roy. Ingen. f 0.25, geb. f 0.60

REÏNCARNATIE EN KARMA.

40 pag. 8 roy. Ingen. f 0.25, geb. f 0.60

DRIE OPSTELLEN OVER KARAKTERVORMING EN OPVOEDING.

100 pag. 8° kl. med. Ingen. f 0.50, geb. f 0.80

COSMOLOGIE,

Elementen der Practische Astrologie

13 vel druks, met figuren tusschen den tekst, en een plaat in vier-kleurendruk. — Uitsluitend geb. f 4.50

COSMOLOGIE,

De Astrologie als Levensleer.

11 vel druks, met figuren tusschen den tekst, en een plaat in vier-kleurendruk. — Uitsluitend geb. f 4.50

door A. E. THIERENS.

Het eerste werkje, in brochure-vorm, voorziet in een werkelijke en lang gevoelde behoefte. In een kort, helder afgerond betoog legt het aan een ieder, en voornamelijk aan den buitenstaander, die zich op de hoogte wenst te stellen van wat Theosofie eigenlijk is, niet alleen haar verschillende leeringen duidelijk en logisch uiteengezet voor, enz.

Van de „Drie Opstellen over Karaktervorming en Opvoeding” geeft het eerste opstel ons als het ware de essentie van wat verhandeld is tijdens het „Eerste Congres voor Zedelijke Opvoeding”, gehouden te Londen van 25 tot 29 September 1908.

„Theosophia”, Febr. 1911.

We zouden dit boekje een bijzonder groot debat toewenschen, inzonderheid in die kringen waar opvoedkunde dagelijksch brood is, en waar toch vaak niets dan steenen te vermalen gegeven worden.

In elk geval moest het in geen enkele paedagogische bibliotheek ontbreken.

„Eenheid”, 19 Nov. 1910.

Wij kunnen slechts met moeite den lust bedwingen, uit den rijkdom van diepe gedachten, daarin neergelegde eenige te citeren. . . .

„De Avondpost”, 26 Nov. 1910.

Hij wil slechts den overwegenden ernst van het vraagstuk der opvoeding tot ons doen doordringen, hij bedoelt ons aan het vragen en denken te brengen en daarin slaagt hij zeer zeker

„Correspondentieblad van den Nederlandschen Kinderbond”, Aug. 1911.

. . . een zeer handig boekje, om kennis te nemen van het wezen der theosofie.

„Prov. Drentsche en Asser Chr.”
14 Nov. 1910.

Met gedocumenteerde voorbeelden toonen de heer dan, dat de veeartsen in slechtere conditie verkeren dan ambtenaren van hun rang in andere dienstvakken.

Indologenblad.

Behalve het bovengenoemde schrijven van den heer G. Scheffel bevat het jongste Nr. van het Indologenblad nog o. m. de volgende bijdragen: Uit Indië, door H. Eievez de Malines v. Ginkel. — Op Atjeh, door Si Item. — Wat is de betekenis van artikel 11 van het Drukpersreglement? door H. H.

Militaria.

Nr. 39 van het orgaan der Indische Krijgskunsten Vereeniging bevat een kritisch-tactische studie van kapitein F. J. P. Sachse over het vermeestere van bergstellingen op den inlandschen vijand; afl. 3 van het orgaan der Vereeniging ter beleving van de Krijgswetenschap de discussie over de invoering van militieplicht in Nederlandsch-Indië, door J. van der Weijden.

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9—6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, de Sumatra-Courant, De Surinamer Courant, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Preangerbode, Javasehe Courant, De Locomotief, Het Witte kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, de Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en Trou, Vrede door Recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, De Boodschapper, Revue économique, Ind. Gids, Teysmannia, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonialzeitung, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Nederl. Zendeling-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Nederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscrt. En tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Het Bat. Nieuwsblad t/m. 29 Januari '13.
De Locomotief t/m. 28 idem.
Het Soer. Handelsblad t/m. idem.
De Sumatrapost t/m. 31 idem.
De Sumatrabode t/m. idem.
Tjahaja Sumatra t/m. 30 idem.
De Indische Mercur no. 7.
Weekblad voor Indië no. 40.
de Bandera no. 45.
de Bandelier no. 15.
Handelsberichten v/h. Dep. v. Landbouw.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

In de algemeene vergadering der afd. „Utrecht en Omstreken”, gehouden op 20 dezer, werd tot bestuurslid herkozen mevrouw J. E. v. Oeveren van Schaik en gekozen mej. J. J. Lagers, welke laatste als secretaresse zal optreden. Het Dag. Bestuur der Vereeniging betuigt zijn hartelijken dank aan mevrouw Van Oeveren, voor het gedurende bijna een jaar waarnemen van het leidingsecretariaat.

J. G. W. VAN DRIEL KRÖL, Secr.

Van de Afdeling Amsterdam:

VOORDRACHT van den Heer H. J. D. APITULEY, voorzitter der „Indische Vereeniging”, arts, werkzaam in het *Wilhelmina-Gasthuis*, bij Prof. RUITINGA, op vrijdag 14 Maart 1913, 's avonds 8 uur, in een der zalen van het *American-Hôtel* (inga g. Marxstraat).
Onderwerp: „De Vrouw in het Inlandsche leven”.

Namens het Bestuur:
C. DE VRIES, Secr.

Van de Afdeling Utrecht en Omstreken:

VERSLAG over het jaar 1912 van de(n) Secretaris van de Afdeling Utrecht en Omstreken der Vereen. „Oost en West”.

Toestand der Afdeling op 31 Dec. 1912.
Op dezen datum bedroeg het aantal leden der Afdeling 75, dat is 7 minder dan op ult. Decem-

ber 1911. Deze vermindering moet worden toegeschreven aan bedanken, vertrek naar elders en overlijden. Tegenover „vertrek naar elders” staat enkele malen het overkomen van leden van andere plaatsen naar hier, maar het gebeurt ook wel, dat leden vertrekken zonder kennisgeving en zonder adres achter te laten.

Verandering in samenstelling van het bestuur gedurende het loopende jaar.

De secretaris, de heer E. van Blokland, vertrok in April naar Indië en daar de bestuursleden gekozen moeten worden door de algem. vergadering, nam het bestuurslid, mevr. J. E. van Oeveren—van Schaik, op zich de functie van secretaris voorloopig waar te nemen;

Werkzaamheden v/h Bestuur.

Hoewel het zeer moeilijk blijkt, personen te vinden, bereid een lezing voor onze afd. te houden — zie verslag over het jaar 1911 — is het aan het bestuur toch gelukt, twee lezingen te laten houden en wel: door Dr. Kleiweg de Zwaan op 12 Januari, onderwerp: „Het eiland Nias en zijn bewoners”, en door den heer D. de Vries, onderwerp: „Celebes en de Minahassa”; de laatste hield de lezing geheel belangloos. Beide lezingen, verduidelijkt door lichtbeelden, werden door de in vrij groot aantal opgekomen leden en genoodigden met veel aandacht en belangstelling gevolgd. Verder werd nog moeite gedaan voor een Bioscoopvoorstelling, doch het bestuur kon niet slagen in het verkrijgen van een voldoende aantal films, betrekking hebbende op Indië. Het Koloniaal Instituut weigerde platen — films — af te staan en gaf als reden op dat die platen slechts mochten dienen tot verduidelijking van voordrachten. Onze voorzitter gaf den moed niet op en trad in bespreking met den directeur van het bioscooptheater Flora, welke beloofde, zijn best te zullen doen tot het verkrijgen van geschikte films, zoo niet voor dit dan voor een volgend jaar.

De leden der afd. ontvingen voorts een uitnodiging van „De Landbouwkundige Kring” hier ter stede, tot bijwoning eener lezing over „De Huidieren in Ned.-Indië”. Jammer genoeg hebben slechts zeer weinigen onzer leden van deze uitnodiging gebruik gemaakt.

Hulp aan Curaçao, enz.

Uit de kas der afd. zonderde het bestuur vijftig gulden af voor de noodlijdenden op Curaçao enz.

Verkoop van boekjes.

De boekjes, die de vereeniging uitgeeft, om wat meer kennis te verspreiden over onze Indië, vonden niet veel afrek; er werden er slechts voor f 2.25 verkocht.

Veel belangstelling kunnen wij in onze afdeling en daarbuiten voor de vereeniging „Oost en West” en haar streven niet gaande maken; dat is de verzuchting, die elk jaar geslaakt wordt en met welke ik ook dit verslag eindig.

Utrecht, 20 Febr. 1913.

De w.n. secretaresse:

J. E. VAN OEVEREN VAN SCHAIK.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17, Den Haag).

Voor de vervulling van de betrekking van **leeraar in de Javaansche en Madoereesche talen** aan de Middelbare Koloniale Landbouwschool te Deventer wordt één persoon gevraagd, met ingang van de Maand-September a. s.

Het aantal te geven lessen zal minstens zijn drie weeklessen voor elke taal in het derde studiejaar. Voor één weekles wordt per jaar f 125 vergoed.

Reflectanten gelieven zich schriftelijk te wenden tot den Directeur van de Mid. Kol. Landbouwschool te Deventer.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen in Nederlands-Indië kunnen eenige **civiel-ingenieurs**, die in het bezit zijn van het Delftsch of van een daaraan gelijkwaardig buitenlandsch diploma (mits zij Nederlanders zijn), worden geplaatst, op eene aanvangs-bezoldiging als aspirant-ingenieur van f 300 's maands en met benoeming na twee jaren dienst als zoodanig tot ingenieur op f 400 's maands, met 4 driejaarlijkse verhoogingen van f 75 's maands, en 3 driejaarlijkse verhoogingen van f 100 's maands.

Candidaten die reeds ingenieurspraktijk hebben op spoorweg- of daaraan verwant gebied, kunnen eene hogere aanvangs-bezoldiging bekomen.

Bij de berekening daarvan zal ingenieurspraktijk buiten de keerkringen doorgebracht voor $\frac{9}{10}$ en binnen de keerkringen doorgebracht voor vol worden medegedeld, terwijl aanverwante praktijk buiten de keerkringen doorgebracht voor $\frac{9}{10}$ en binnen de keerkringen doorgebracht voor de helft zal medegedeld worden.

Aspirant-ingenieurs en ingenieurs bij den aanleg eener lijn — mits niet op het hoofdbureau — te werk gesteld, ontvangen eene toelage van f 50, respectievelijk f 75 's maands, en, ingeval zij afdeulings- of sectiechef zijn, bovendien eene indemniteit van f 30, respectievelijk f 100 's maands. In geval van plaatsing bij de

Brackel & Broermann

DEN HAAG (Hoogstraat 37a, 39.
Lange Poten 43.
ROTTERDAM - Hoofdsteeg 34.
Uitrustingen voor INDIË en AFRIKA.

NUTSKWEEKSCHOOL VOOR ONDERWIJZERESSEN te NIJMEGEN.

Het Bestuur maakt bekend, dat met 5 Mei a.s. gelegenheid is tot plaatsing van **nieuwe leerlingen** in alle klassen.

Ouders of voogden van candidaten worden verzocht zich aan te melden vóór 15 Maart a.s. bij den Directeur der School, Guyotstraat 11.

Op aanvraag worden prospectussen toegezonden. De datum van het toelatingsexamen wordt nader bekend gemaakt.

Ruime gelegenheid tot huisvesting van leerlingen bij beschaaft families in de stad, onder toezicht van het Bestuur.

Des avonds vinden de leerlingen gelegenheid om aan de school, onder deskundig toezicht, het huiswerk te maken.

LISSONE & ZON.

Het voornaamste en oudste reisbureau van Nederland.

KANTOREN:

Singel 155, Amsterdam en Prinsstr. 18, 's-Gravenhage.

Doel van het bureau: het reizen te vergemakkelijken, weshalve het bureau sedert 1876 gezelschapsreizen onderneemt naar de schoonste landstreken en steden van Europa; reisbiljetten en hotel-coupons verstrekt, en voorts de behulpzame hand biedt bij het vervoer van bagage enz. Ons telefoonno. in den Haag is 6603, in Amsterdam 2123.

VERSCHEENEN bij:

N. V. Electriche Drukkerij

„LUCTOR ET EMERGO”

Den Haag - Amalia van Solmsstraat 2-4

HET GELOOF VAN DEN NIEUWEN MENSCH

DOOR

Dr. M. H. J. SCHOENMAEKERS.

DERDE HERZIENE DRUK.

(GOEDKOOPE UITGAVE.)

„Het Geloof van den Nieuwen Mensch” is een werk van zuivere psychologie en zuivere woordkunst tevens. Het zegt in concrete, doorzichtig-duidelijke en tevens warm-levende taal wat er vaag droomt in de ziel van alle waarlijk levende menschen van onzen tijd.

„Wat deze schrijver onder woorden brengt, is niet alleen, naar zijn eigen uitdrukking, „volgehouden bezonnen” en „volgehouden onge-maakt”, maar het is ook van begin tot eind werkelijk. Zijn gedachten zijn namelijk geen begrips-filosofie, maar voorzichtig verbinden van innerlijke ervaringen.

„Dit is alles, woord voor woord, werkelijkheid; innerlijke werkelijkheid, zoals wij ze dagelijks ervaren, en in de taal die de onze is.

„Dr. Schoenmaekers is, door zijn overtuiging en zijn talent, voorbestemd tot het prediken van wat door menigeen in onzen tijd als waar gevoeld en beleden wordt.”

ALBERT VERWEY.

(In „De Beweging”)

Franco per post of bij den boekhandel f1.—

Alleen ingenaaid.

HUPFELD'S FILIAAL

DIRECTIE:

DUWAER & NAESSENS

PIANO-, PHONO- en MUZIEKHANDEL

IS GEVESTIGD:

's-GRAVENHAGE

AMSTERDAM

Kneuterdijk/Heulstraat,

Stadhouderskade, 19,

Tel. No. 27.

Tel. No. 4698.

opname — mits niet op het hoofdbureau — ontvangen de aspirant-ingenieurs en ingenieurs eene indemniteit van f75, respectievelijk f100 's maands en een daggeld van f3, respectievelijk f5. In geval van plaatsing bij de exploitatie vervallen al de bovenbedoelde in uitzicht gestelde toelagen, indemniteiten en daggelden en wordt alleen aan de als adjunct-chef fungerende ingenieurs eene indemniteit voor reiskosten ten bedrage van f60 's maands verleend.

Aan de uitzending naar Indië is verbonden:

a. vrije overtocht naar Indië en terug als gouvernements-passagier der 1ste klasse, c.q. ook voor het wettig gezin.

b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f1500 (een duizend vijfhonderd gulden);

c. een voorloopig traktement, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië, van f150 (een honderd vijftig gulden) 's maands voor hen die als aspirant-ingenieur en van f250 (tweehonderd vijftig gulden) voor hen die als ingenieur worden uitgezonden.

Zij die voor uitzending naar Nederlandsch-Indië ter plaatsing op den bovengenoemden voet in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 15 Maart a.s., bij gezegd adres, te wenden tot het Departement van Koloniën, onder overlegging van de vereischte stukken.

Ter benoeming tot adjunct-chef der 4de afdeling (beweging en vervoer) bij den dienst der Staatsspoorwegen in Nederlandsch-Indië worden gevraagd gediplomeerden als **civil of werktuigkundig ingenieur** aan de Technische Hoogeschool of aan de voormalige Polytechnische Hoogeschool te Delft, dan wel met een gelijkwaardig buitenlandsch diploma, geslaagden in het zoogenaamd groot-ambtenaarsexamen, doctoren in de rechts- of staatswetenschap, officieren en gewezen officieren van 's Rijk land- of zeemacht of van het leger in Nederlandsch-Indië en personen die in algemeene ontwikkeling met de genoemde categoriën van personen gelijkgesteld kunnen worden.

Om in aanmerking te kunnen komen moet men eenigen tijd bij de spoorwegen in Nederland in een rang gelijkstaande met dien van een adjunct-chef in Nederlandsch-Indië, werkzaam zijn geweest.

De bezoldiging bedraagt f400 's maands met vier driejaarlijksche verhoogingen van f75 's maands en daarna drie driejaarlijksche verhoogingen van f100 's maands.

Bij de berekening van de aanvangsbezoldiging zal spoorwegpraktijk buiten de keerkringen doorgebracht voor $\frac{1}{10}$ en spoorwegpraktijk binnen de keerkringen doorgebracht voor vol worden medegeteld, terwijl andere diensttijd buiten de keerkringen doorgebracht voor $\frac{1}{20}$ en binnen de keerkringen doorgebracht voor de helft medegeteld zal worden, met dien verstande evenwel, dat van het aantal dienstjaren als officier eerst twee jaren zullen worden afgetrokken en daarna de evenvermelde regeling zal worden toegepast.

Zij die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen behooren zich vóór 15 Maart a.s. bij gezegd adres te wenden tot het Departement van Koloniën.

Bij hunne verzoeken moeten de sollicitanten overleggen:

a. diploma's en andere bewijsstukken dat zij voldoen aan bovengenoemde eischen.

b. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven na dagteekening dezer bekendmaking door den burgemeester hunner woonplaats;

c. hunne geboorteakte;

d. een bewijs van voldoening aan de Militiewet, afgegeven door den burgemeester der gemeente waarvoor zij geloot hebben.

In het adres moet worden vermeld of de candidaat gehuwd is en c. q. het aantal zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van fysieke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor Gouvernementsrekening als passagier der 1ste klasse, c. q. ook voor het wettig gezin;

b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f1500 (een duizend vijfhonderd gulden);

c. eene voorloopige bezoldiging van f250 's maands, ingaande met den dag van inscheping tot dien waarop het activiteitstraktement ingaat.

Het activiteitstraktement gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

(Nederl. Staatscourant, 1913, No. 44).

Ter benoeming tot aspirant-adjunct-afdeelingchef of adjunct-afdeelingchef bij den dienst der Staatsspoorwegen in Nederlandsch-Indië worden gevraagd **werktuigkundige ingenieurs**, in het bezit van het diploma, bedoeld bij art. 118 der Hooger-onderwijswet (Staatsblad 1905, no. 181). Zij die reeds ingenieurs-praktijk hebben of kennis en ervaring bezitten op het gebied van electrische bedrijven, zullen de voorkeur genieten.

Zij die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 15 Maart a.s., bij gezegd adres, te wenden tot het Departement van Koloniën.

Bij hunne verzoeken moeten de sollicitanten overleggen:

a. hun diploma, c. q. bewijzen van praktische werkzaamheid;

b. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven na dagteekening dezer bekendmaking door

c. hunne geboorteakte;

d. een door den burgemeester der betrokken gemeente afgegeven bewijs van voldoening aan de Militiewet.

In het adres moet worden vermeld of de candidaat gehuwd is en c. q. het aantal zijner kinderen. Door een vanwege het Dept. van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van fysieke geschiktheid voor den Ind. dienst.

Aan de uitzending wordt verbonden:

a. overtocht voor gouv. rekening als passagier der 1e kl., c. q. ook voor het wettig gezin;

b. een gratificatie voor uitrusting, ten bedrage van f1500;

c. een voorloopige bezoldiging, ingaande met den dag van inscheping naar Indië, van f150 's mds. voor hen die als adsp.-adjunct-afd.-chef, en van f250 's maands voor hen, die als adjunct-afdeelingchef worden uitgezonden.

De bezoldiging van de adsp.-adjunct-afd.-chefs bij den dienst der S.S. bedraagt f300 's maands. Na twee jaren dienst in dien rang worden zij bij voldoende geschiktheid en goede plichtsbetrachting bevorderd tot adj.-afd.-chef op eene bezoldiging van f400 's maands, welke door 4 driejaarlijksche verhoogingen van f75 's maands en 3 driejaarlijksche verhoogingen van f100 's maands tot f1000 's m. kan stijgen.

Candidaten, die reeds ingenieurspraktijk hebben op spoorweg- of daaraan verwant gebied, kunnen al dadelijk een hogere aanvangsbezoldiging bekomen, bij de berekening waarvan ingenieurspraktijk buiten de keerkringen doorgebracht voor $\frac{1}{10}$ en binnen de keerkringen doorgebracht voor vol zal worden medegeteld, terwijl aanverwante praktijk buiten de keerkringen doorgebracht voor $\frac{1}{20}$ en binnen de keerkringen doorgebracht voor de helft medegeteld zal worden.

Het activiteitstraktement gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die waarin de benoeming door den G.-G. van N.-I. zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Voor den burgerlijken geneeskundigen dienst in N.-I. is de spoedige uitzending noodig van eenige **jonge geneeskundigen**, niet ouder dan 30 jaren, die in het bezit zijn van een diploma als Nederl. arts.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht naar N.-I. voor gouv. rekening als passagier der 1e kl., c. q. ook voor 't wettig gezin;

b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f2000;

c. een voorloopige bezoldiging van f250 's mds. ingaande met den dag van inscheping naar N.-I. en voortdurende totdat daar te lande het activiteitstraktement ingaat.

In Indië wordt genoten een bezoldiging van f400 's maands, na één jaar dienst wordt een verhoging ontvangen van f100 's maands en voorts 2 verhoogingen, elke eveneens van f100 's maands, na resp. 4 en 7 jaren dienst, te rekenen van het tijdstip van eerste indiensttreding af.

Uitzending heeft niet plaats dan nadat uit een vanwege het Dept. van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek is gebleken van fysieke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich aanmelden bij het Departement van Koloniën, bij een op zegel geschreven request, onder overlegging van:

a. hun diploma;

b. een bewijs van voldoening aan de Militiewet, afgegeven door den burgemeester der gemeente, waarvoor zij geloot hebben;

c. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, na dagteekening dezer afgegeven door den burgemeester van hunne laatste woonplaats;

d. een uittreksel uit hunne geboorteakte;

e. een opgave of zij gehuwd of ongehuwd zijn, c. q. van het aantal en den leeftijd hunner kinderen.

Het traktement is onderworpen aan een korting van 2% ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5% voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in N.-I. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen ten behoeve van laatstgenoemd fonds door gehuwden 2 maanden en door ongehuwden 1 maand traktement. Bij bevordering door gehuwden 2 maal het bedrag der verhoging over één maand, door ongehuwden éénmaal. Bij huwelijk één maand traktement. Deze contributiën zijn te voldoen in maandelijksche termijnen. Een contributie in eens is in geval van huwelijk nog verschuldigd wegens verschil in leeftijd der echtgenooten, wanneer dat verschil meer dan 9 jaar bedraagt.

Ook ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof enz. staan de geneeskundigen gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in N.-I.

(Ned. Staatscourant van 21 Febr. '13, No. 44.)

Officiële Berichten.

Uit de Javache Courant van 24 Jan. 1913, No. 7.

Benoemingen, enz.

Civil Departement.

Verleend: 1 jaar verlof aan den adj.-inspecteur van den pandhuisdienst E. L. de Kok; den opzichter C. Ch. Berkholst; den onderwijzer H. W. Bre-

DE RIJSWIJKSCHE BANK

ZOUTMANSTRAAT 42, 's-GRAVENHAGE.

Commissarissen:
Dr. T. BRESNEE (pres.)
H. E. VAN LEYDEN,
L. BÄCK.

Directie:
G. J. KUNST,
E. V. VAN LEYDEN

Effecten - Goupons - Wissels
Safe-inrichting.

VACANT

PÂTISSERIE

D. W. VAN GEEST

Prins Hendrikstraat 78 - Teleph. 185

SPECIAL ADRES

INDISCHE SPEKKOEK

PRIJS f180.-

„EMPIRE” Schrijfmachines
met zichtbaar schrift.

Generaal-Vertegenwoordiger voor NEDERLAND:

A. E. LEO

279 BEEKLAAN - DEN HAAG

JAC. BLADERGROEN
PRINSESTRAAT 3 - DEN HAAG

KANTOORBOEKHANDEL

Agentuur van J. C. König & Ebbardt, Hannover.

Magazijn van TEEKENBEHOEFTE
— VULPENHOUDERS. —

FABRIEKSDPOT VAN TWENTSCHE
LINNENGOEDEREN

„DE WITTE BAZAR”

Prinsenstr. 19-21, DEN HAAG

TELEFOON 5141

GOEDKOOPST ADRES VOOR

UITZETTEN EN

INDISCHE UITRUSTINGEN

VOOR DAMES EN HEEREN.

Tevredenheidsbetuigingen van honderden Indische families voor belangstellenden ter inzage.

GEVESTIGD SEDERT 1885.

VEENESTRAAT 29. - Telefoon 4105

SPECIAL AANBIEDING:

GEPANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M., f 9.75

breed 50 c.M., hoog 36 c.M., „10.75

GEPANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M., „11.50

breed 50 c.M., hoog 40 c.M., „12.50

GEPANTSERDE MAILKOFFER, lang 100 c.M., „11.50

breed 50 c.M., hoog 50 c.M., „12.50

GEPANTSERDE BOEKENKOFFER, 50 x 50 c.M., „8.25

L. Dikema,	f 2.—
E. Cabos,	—
J. M. Kiveron,	-2.50
allen te Amsterdam.	
J. W. C. Cordes, Raadsh. Hoogger.hof, Apeldoorn,	-4.—
P. J. Bervoets, Apeldoorn,	-2.—
A. L. N. Beyer, Apeldoorn,	-2.—
A. J. Odinot, Arnhem,	-2.—
J. v. Haften, gep. Kapt. Marine,	-2.50
Mevr. C. H. C. Swaab-de Clereq Zubli	-2.—
Mevr. C. H. Graafland geb. de Graaf,	-2.—
F. Tymstra, Dir. Middelbare school v. H. en N.	-2.—
H. H. Moreu, gep. W.-I. Amb.,	-2.—
Mevr. de Wed. Dr. J. R. Berghuis v. Motman,	-2.—
A. de Joode, 1e Luit. Inf. I.-L.,	-2.50
J. C. Stravers, Amb. in en uitvoerr. N.-I.	-2.50
Mr. F. J. J. Cremers,	-10.—
C. F. Backer Dirks, Havenmeester N.-I.	-2.—
A. Pufkes, 1e Luit. Art.,	-2.—
G. Th. Stibbe, Ass. Resident,	-2.50
P. M. L. Bruyn Prince,	-5.—
P. Schijff, Leer Gymnast.,	-5.—
B. Haga,	-2.—
H. Doyer, Insp. Alg. Mij. v. Levensverz. en lijfrent,	-2.—
Mevr. Doyer,	-2.—
Mevr. de Wed. A. W. S. v. Lakerveld—Koch,	-2.—
Mevr. de Wed. C. E. P. Schenk—Teengs,	-2.—
J. W. Termijtelen, gep. Kapt. ter Zee,	-2.50
J. Th. Jaarman, Contr. B. B.,	-2.50
F. A. Neijs, 1e Luit. Inf. O.-I. L.,	-2.50
J. R. F. Verschoor v. Nisse, Contr. B. B.,	-2.50
Mej. J. M. Bienbas,	-2.—
Mevr. C. Onland,	-2.50
H. C. Boogaard, Cand. Ind. Ambt.,	-2.50
H. G. Nassy, " " "	-2.50
W. J. Beck, " " "	-2.50
F. A. Perretz, Alg. Ontv. N.-I.,	-2.50
Allen te 's-Gravenhage.	
Dr. A. H. Vorstman,	-2.—
J. C. Peereboom,	-2.—
J. J. Verwijnen,	-2.—
Dr. W. Pauw,	-2.—
H. Engelsman,	-2.—
G. P. Otto,	-2.—
G. van der Most v. Spijt,	-2.—
G. Hagen,	-2.—
S. Hermanides,	-2.—
H. G. Burkunk,	-2.—
A. G. Boes,	-2.—
P. J. v. Ravesteijn,	-2.—
C. Sorgdrager,	-2.—
A. de Braconier,	-2.—
Dr. H. H. Zeijlstra,	-2.—
Dr. J. Dekker, (Bloemendaal)	-2.—
W. F. L. Boissevain,	-5.—
Dr. H. Brongersma,	-2.—
G. S. de Clerq, Alg. Secr. Mij. v. Nijverheid,	-2.50
Dr. J. W. Boissevain,	-2.50
E. Wegelin,	-2.—
H. J. M. Bernelot Moens,	-2.—
D. H. W. O. Mecke,	-2.50
A. de Clerq, (Aarderhout),	-2.—
F. L. v. Wagtenonk, Luit. Kolonel N.-I.,	-2.—
W. J. Angenent,	-2.—
Mevr. Th. Wagenaar, Reisiger, Wijtenburg,	-2.—
Mej. M. E. v. Laar, (Zandvoort),	-2.—
Mevr. de Wed. Tancelle—Westmaas	-2.50
J. P. Th. J. Brondgeest,	-2.—
Mevr. de Wed. J. v. Garkum,	-2.—
Mevr. Ingerman,	-2.—
J. A. de Sturler, (Bloemendaal),	-2.—
Ed. H. Hijnen,	-2.—
J. Krol, (in ééns),	-100.—
A. Poldervaart,	-2.—
G. H. Brakke,	-2.—
Mr. J. W. Kool,	-2.—
D. L. Keur,	-2.—
M. J. v. Alphen de Veer, Insp. Scheepvaart N.-I.	-2.50
F. H. Poser, Voorz. Landraad,	-2.50
D. W. A. Wiemer, Offic. v. gezondh. 2e kl.	-2.50
allen te Haarlem.	
S. v. Exter, Hilversum,	-2.—
G. J. F. Biegan,	-3.—
H. J. Kuneman, Cand. Ind. Ambt.	-2.—
L. A. de Graaf, " " "	-2.—
F. H. Hermann, " " "	-2.—
M. A. Bouman, " " "	-2.—
F. M. P. C. de Boer, " " "	-2.—
J. G. de Boer, " " " (Oegstgeest),	-2.—
J. Komein, " " "	-2.—
G. A. Bosselaar, " " "	-2.50
C. G. E. de Jong, " " "	-2.50
C. Paron v. Asbeck, Luit. t/z 2e Kl. Nieuwediep,	-2.50
A. Pott, Onderwijzer, N.-I. (N.B.), Nieuwendijk,	-2.—
L. A. F. Hoolboom, Maj. der Art. N.-I., Nijmegen	-2.—
P. J. H. Cuyjers, Roermond,	-2.—
J. Halbisch,	-2.—
Bwan Tjie Liem,	-2.—
Mej. C. E. A. Middelveld—Viersen Leerares N.-I.	-2.50
S. E. Haagsma,	-2.—
H. Breukink,	-2.—
Mej. G. A. v. Dijk,	-2.—
E. Wulff,	-2.—
allen te Utrecht.	
Mej. A. v. Eijle, Hoofd-verpleegster,	-5.—
(Drenthe) Veenhuizen,	-2.50
S. J. Abrahams, distr. Geneesheer, Suriname,	-2.50
C. A. Duurvcort, Comm. d. belasting, Suriname,	-2.50
W. V. S. Arntz, Dir. Pl. Voorburg, Suriname,	-10.—
C. Kerdel, Leeraar, Weltevreden,	-2.—

Onderstaande APOTHEKERS, leden van het Dep. 's-Gravenhage der Ned. Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, worden aanbevolen voor het gereedmaken van recepten zoowel als voor de levering van Binnen- en Buitenlandsche Geneesmiddelen, Verbandstoffen, Ziekenverplegingsartikelen en Minerale Wateren.

te 's-GRAVENHAGE:
M. L. Adama, Bezuidenhout 111.
F. L. W. en E. v. Beest, Huygensplein 3.
N. W. Bennema, Fred. Hendrikplein 32.
C. J. Brandts, Laan Copes v. Cattenburch 90.
M. Bruins, Van Swietenstraat 131.
C. P. v. d. Bijlaardt, Grootte Markt 22.
J. Damen, Weimarstraat 20.
Mej. S. Faber, Koningsplein 32.
Dr. A. L. C. Furnée, Tasmanstraat 194.
C. A. van Greuning, Statenlaan 40.
J. E. v. d. Harst, Aert v. d. Goesstraat 29.
A. J. A. Herens, Boekhorststraat 19.
J. J. Hofman, Schenkweg 4.
K. Holm, Vaillantlaan 157.
A. J. van Huffel Jr., de Riemerstraat 154.
J. F. J. Hupperetz, Regentesselaan 270.
C. de Jong, 1e v. d. Boschstraat 45.
Ph. Luyckx, Westeinde 122a.
Firma Mouton, Javastraat 29.
Mej. C. Offerhaus, Groot Hertoginnelaan 154.
J. van der Schalk, Oranjeplein 24.
J. J. Schoevers, Noordeinde 122a.
Dr. W. v. d. Slooten, Koningin Emmakade 109.
M. P. Spillenaar Bilgen, Stadhouderslaan 7.
E. Sybolts, Riouwstraat 48.
J. A. v. Tooren, Regentesselaan 105.
W. D. Valkis, Zoutmanstraat 55.
C. Th. Voorhoeve, Frederik Hendriklaan 72.
G. H. v. d. Wal, Dennenweg 1.
H. J. de Zaayer, Anna Paulownastraat 51

te SCHEVENINGEN:
J. v. Buuren, Kanaalweg 53.
M. den Heijer, Keizerstraat 167.
J. A. Speltie, Havenkade 3.

te RIJSWIJK
B. F. Jansonijs, Heerenweg 28.

te VOORBURG:
J. A. Spruyt, Heerenstraat.

te DELFT:
H. Blom, Binnenwatersloot.
J. A. Filedt Kok, Oude Delft.
S. J. Fischer, Grootte Markt.
A. Nijdam, Burgwal.
A. L. Overluys.
C. M. J. A. Straman, Wijnhaven.
W. P. de Vries, Oude Delft.

te SLIEDRECHT:
I. J. van den Berg.

te WOERDEN:
W. G. Haye.

te MIDDELHARNIS:
A. Teepe.

Marque Deposée „Au-Condor”
LA HAYE — PLEIN 8
PAYS BAS
FRED. MOMMAERTS-DEGELLER
Tabacs Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité
EXPORTATION IMPORTATION
EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

Eerstdaags verschijnt de **VIERDE DRUK** van:

DE AFRICHTING VAN
DEN POLITIEHOND,
DEN AMBULANCE-
EN OORLOGSHOND

EENE BEKNOPTE HANDLEIDING
door
M. KESSLER.

Bekroond met den **Eersten Prijs** op de
XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling
van „Cynophilia”, gehouden van 22 tot
24 April 1910 te Amsterdam.

1e Druk December 1908
2e Druk Februari 1909
3e Druk April 1910

Prijs geb. f 1.25. — Prijs geb. f 1.25.

UITGAVE DER
N. V. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”
DEN HAAG.
TELEF. INTERC. Nos. 4424 en 4404.

den commies A. P. Geway en D. J. Apon;
11 maanden aan den commies Ch. E. Goernat; 9
maanden aan den onderwijzer J. Woudstra; den
leraris Chs. Strüben; den onderw. C. Swarts;
jaar aan den chef-opnemer A. J. Leijendeckers;
11 maanden aan den
prediker A. v. d. Linden; 11 maanden aan den
inspecteur W. E. Kroesen; 10 maanden aan den
dienstleeraar R. Akkerman.
Ontslagen: op verzoek eervol de onderopzichter
E. de Liser de Moirain; de commies J. W.
ldman; de 1e klerk W. C. Lans; de onderopzich-
G. de la Bretonière; de klerk J. F. Flühr.
Benoemd: tot lid van den Raad van Justitie te
Mr. A. J. van Buuren; tot 2en buitenge-
voorzitter van den Landraad te Pontianak
A. A. Galestin; tot ingenieur van het mijnwe-
G. E. Gravenhorst; tot 1en commies W. Reijn-
tot commies te Medan A. G. Jans; tot predi-
te Koepang P. I. Hage; tot hoofd-bureauchef
J. H. Reiger.
Gesteld: ter beschikking van den President van
R. v. J. te Batavia Mr. J. J. Smit.
Benoemd: tot controleur in de res. Kediri J. H.
Kaulbach; tot onderwijzer te Ponorogo W. Erij-
te Pladjoe H. S. Lanson; te Tandjoengkarang
G. Meijer; te Pangkalpinang H. Versloot; tot
onderwijzeres te Batavia mevr. E. de Kanter geb.
Bijling.
Geplaatst: als ontvanger te Malili O. R. C. van
Goes; als verificateur te Belawan F. O. Rothe;
Makassar A. H. Siernans; te Batavia H.
Schrevel.

Militair Departement.

Verleend: 1 jaar verlof aan den kapitein der
genie A. H. A. E. Immink; den kapitein der inf.
J. Smidt en J. G. F. van Son; den kapitein-
kwartierm. J. F. Deibert; 10 maanden aan den off.
van gez. Dr. E. M. G. Ahn.
Overgeplaatst: naar Salatiga de 1e luit. der cav.
D. J. G. van Steenberg; naar Malang de id. A.
A. Brouwers.

Uit de Javasche Courant van 28 Jan. 1913. No. 8.

Civiel Departement.

Verleend: 1 jaar verlof aan den radiotelegrafist
H. Mulder; 11 maanden aan den controleur H. P.
Gors; 9 maanden aan den id. F. W. Slangen; 10
maanden aan den techn. instructeur J. J. B. Ost-
lander; den leeraar J. H. Junius; 9 maanden aan
den controleur G. Gerlach en P. R. W. v. Gesseler
Verschuur; 11 maanden aan den onderw. A. Leijds.
Ontslagen: op verzoek eervol de commies W. A.
E. Mulder; de onderwijzer W. Schuit; de commies
W. Koster, J. J. Somerwil en J. A. Mulder; de al-
gemeen ontvanger A. Darriearrière.
Benoemd: tot commies-redacteur Dept. O. en E.
onderwijzer J. W. Sanders; tot opzichter J. Stu-
pers; tot alg. ontvanger 2e kl. J. F. Ch. Pijloo;
tot commies te Djambi A. de Quack; tot boekhou-
der te Batavia C. Lewis; tot controleur B.B., H.
Sieberg en W. G. Moggenstorm; tot adsp.-ingenieur
O. W. K. J. L. Kuiler, L. J. F. Issels en W.
H. Brandenburg; tot adj.-griffier van den Landr.
Bandoeng J. L. Albag; te Magelang A. Vink.
Gesteld: ter beschikking van den Directeur van
Just. Mr. D. G. Wolterbeek Muller; van dien der
Gouv.; bedrijven J. K. Helder.
Benoemd: tot commies-redacteur B.B. K. C. W.
Wolterbeek; tot w.n. idem H. A. W. C. de Haze
Winkelman en H. G. Brandon; tot onderwijzeres te
Gawij mej. H. G. van Embden; tot onderwijzer te
Palembang L. Moens.

Militair Departement.

Beyorderd: tot kapitein de 1e luit. der genie J.
W. Immink; tot 1en luit. M. F. van Stavoren.
Benoemd: tot pl. adjudant te Weltevreden de 1e
luit. V. Dersjant.
Overgeplaatst: naar Semarang de 1e luit.-adjud.
M. J. Tissot, G. Berenschot en C. F. A. Moor-
mans.
Geplaatst: bij het 21e bat. de kapt. J. W. Kleijn,
bij het 4e de 1e luit. J. J. de Man; bij het 12e de
1e luit. G. W. Stroink; bij het 20e de 2e luit. J.
A. der Kinderen; te Semarang de 1e luit. J. A.
Boukens.
Overgeplaatst: naar Semarang de 1e luit. N. E.
S. D. Buno Heslinga en A. J. F. Dessauvagine;
naar het 3e depot-bat. de 1e luit. H. van Veen;
de garnizoenscomp. van Sum. Oostk. de 2e luit.
A. Kraaijenbrink; naar Mr.-Cornelis de 1e luit.
Bakker; naar Kediri de 1e luit. J. v. d. En.
Verleend: 1 jaar verlof aan den machinist bij
gouv. marine V. H. Doornik.
Ontslagen: op verzoek eervol de 2e machinist
W. Comfurius.

Naamlijst van nieuw toe getr. Leden.
Contributie. f 2.50

Tangkau,	-2.50
v. Raamsdonk Pzn.,	-2.50
Amb. Petr. Mij. Moeari	-2.50
G. M. den Tex, Dir. Surin. Bank,	-2.—
G. Almerood, gep. Officier Art. N.I.,	-2.—
J. D. Apituley,	-2.—
D. v. Cappelle,	-2.—

Vereeniging OOST en WEST

Afdeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur inlichtingen te oekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.
Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat 56.

Eene dame voor het geven van lessen in de Eng. taal. Twee dames voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; waarvan ééne met hoofd-acte middelb. Engelsch en Lager Fransch en Duitsch. Jonge Dame (diploma Zang en Muziek) voor hulp in huishouden en les geven aan kinderen. Een heer, ond-onderrwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Mal. taal. Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen. Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H-acte heeft. Twee dames v. vioollessen, ook aan eerstbeginnenden. Vier jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië, waaronder twee die reeds in Indië waren. Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie. Jongedame, diploma boekhouden en Engelsche handelscorrespondentie en bekend met machineschrijven en stenografie. Dame, m. l., prot., West-Indische, voor gezelschap bij oude dame of voor waarnemen huishouding.	Acht dames en één heer voor etappessen. Jonge wed. verpleegster, om met familie, voor toezicht kinderen of verpleging ziekelijke dame, de reis mee naar Indië te maken. Dame, 24 j., Prot., voor waarneming huishouding bij oude dame of heer. Eene Dame voor zanglessen. Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht. Eene Dame v/h. geven v. lessen aan spraakgebrekkigen. Eene dame voor 't geven van lessen in de Fransche taal Een heer voor muzieklessen. Eene Dame voor administratieve werkzaamheden. Twee bekw. linnenaaisters, waarvan één uit naaien gaat van 9-5 uur. Gep. O.-I. ambt. voor 'schrijven van schetsen in Holl. en Ind. bladen (tijdschriften) over Ned. b.v. Friesche en Ind. onderwerpen van verschillenden aard". Dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken. Beschaafd jong meisje voor hulp aan kinderen om de reis naar Indië mee te maken, liefst in 't najaar.
- Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.
- Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willer verleenen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	Javaansch.
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	Maleisch gediplomeerd.
W. F. H. EPKE, v. Slingelandtstraat 151, 's-Hage,	Javaansch en Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden,	Javaansch.
	Maleisch.
	Madoereesch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz.
en
Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies
Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.
- b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;
voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.
- c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;
voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

- a. Onze West:
- I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;
  - II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.
- b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
- No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.
  - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
  - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.
Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
  - No. VII. De Vooruitzichten voor den Nederlandschen arts in Nederl.-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

Magazijn KUNSTNIJVERHEID
VEENESTRAAT 56.

Blouses - Jupons - Nouveauté's

DAMES-HANDWERKEN
Steeds het nieuwste.

P. J. VAN LEEUWEN & ZONN,

VEENESTRAAT 41, WEIMARSTRAAT 4b,
hoek Koningsplein.

Kantoorbenodigdheden, Luxeartikelen,
Lederwaren.

SPECIALIJDRES DER MEEST GERENOMMEERDE VULPENHOUDERS.

WISBRUN & LIFFMANN.
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen,
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND
EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOON-
HUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN DE
HOEK'S GASHAARDEN
HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAT 64, DEN HAAG.
VRAAGT CATALOGUS. :-: VRAAGT CATALOGUS.

VACANT

GEBR. DE RIDDER

LEVERANCIERS VAN 1e KWALITEIT RUND-, KALF-,
LAMS- EN VARKENSVLEESCH.

Specialiteit in fijne WORST en VLEESCHWAREN

Geregelde bezorging door alle wijken van
's-Gravenhage, Scheveningen en Voorburg.

VALERIUSSTRAAT - hoek Dunckerstraat - DEN HAAG.
INTERC. TELEFOON 2848.

J. van der Putten.

Garneerartikelen - Modefournituren.

Valeriusstraat 51. Telef. 1670.

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE

BANKZAKEN.

SAFE-INRICHTING.

Brengt een bezoek aan

„BOEATAN”,

Magazijn van

Indische Kunstnijverheid,

Heulstraat, Den Haag.

Vrij entrée.

THEE VAN 3-6.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER“
 ELITE BIOSCOPE
 PRINS HENDRIKPLEIN 3 = Telefoon 6295

ELKE WEEK

SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA

Woensdag, Zaterdag en Zondag MATINÉE.
 ENTREE: 50 en 25 Cent voor de MATINÉE'S, f 1.—, f 0.75, f 0.50 en f 0.30 voor de AVOND-VOORSTELLINGEN.

VACANT

VAN SEVENTER & PALUDANUS
 Vlamingstraat 21,
 DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat.
SPECIALAAL ADRES voor Ultrustingten.

VRAAGT <i>Krul's</i> HOPJES.	VRAAGT <i>Krul's</i> CHOCOLADE.	VRAAGT <i>Krul's</i> BONBONS.

WAT menongt ieders belang mede bij de aanschaffing van HEEREN- en KINDERKLEEDING?
 DAT men onberispelijke coupe, solide stoffen en prima afwerking
KRIJGT VOOR DEN LAAGSTEN PRIJS.
HET AANGEWEZEN ADRES. DAARVOOR IS EN BLIJFT LIJNKAMP'S KLEEDINGMAGAZIJN
 GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT, TEGENOVER HET STADHUIS.

Door onze groote wekelijksche zendingen naar Indië zijn wij in staat, onderstaande artikelen 30 % goedkoopster aan te bieden dan de gewone winkelprijzen.

STERK GRASLINNEN
 (spreiengoed)

Fijne zachte Flanel	f 7.95 p. blok (30 El)	85 cM.	f 12.75	100 cM.	f 15.75 (60 El)
Souple dunne Shirting	12.25 " 54 "	125 "	12.75	140 "	15.50 42 "
Reform-stof	5.90 " 30 "	150 "	16.30	163 "	18.75 42 "
Badhanddoeken	4.50- f 6.20 dozijn	180 "	21.80	200 "	25.80 42 "
Badstof aan 't stuk 70 cM. br.	0.42 per el	250 "	22.50	per 24 el	
Sterke witte Handdoeken	2.75 dozijn				ook per half stukje verkrijgbaar.
Mooie Theedoeken	1.80 "				
Sterk Tafelgoed 160/245	1.85 stuk				
Bijpassende Servetten	2.75 dozijn				

LINGERIES VOOR INDIË, elegant en goedkoop.
 Alle artikelen fabricceeren wij vanaf de goedkoopste tot de fijnste genres.
FIRMA H. BONEFAAS, Hengelo (O.), Den Haag, Beeklaan 466. **Fabriek en Export.**

GALERIES MODERNES
L. DE VRIES
 DEN HAAG - Hoogstraat 4
 TELEFOON 815.

SPECIALITEIT IN
REGARNEERDE EN ONGEGARNEERDE
DAMESHOEDEN
 ENORME SORTERING BILLIJKE PRIJZEN

JAEGER
 is voor ons klimaat de **BESTE ONDERKLEEDING.**
L. VAN DER VIJVER,
 Korte Houtstraat 14c
 en
 SPINOZASTRAAT 95, b/h. Oranjeplein.
 GROOTE KEUZE in:
 NORMAAL WOLLEN en
 HALF WOLLEN ONDERGOEDEREN.

half wol f 0.65 heel wol f 1.20	half wol f 0.75 heel wol f 1.35
half wol f 1.35 heel wol f 2.40	half wol f 1.35 heel wol f 2.40
half wol f 1.35 heel wol f 2.40	half wol f 1.35 heel wol f 2.40

Goederen worden op zicht gezonden.
 Tel. No. 2318.

Indisch Restaurant
 Vereeniging „OOST EN WEST“
 LAAN v. MEERDERVOORT 187
 Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE
 GROOTE VERScheidenheid van
OOSTERSCHE GERECHTEN.
 ZORZAME EN ZINDELIJKE BEREIDING VERZEKERD,
 BILLIJK TARIEF.
 TJOBALAH SATOE KALI,
 TEMTOENANTIDATANG KEMBALI

Plat du Jour à f 1.50.
 Diners vanaf f 1.75:

Uitzending van allerlei Schotels en Gebakken met verhooging van bezorgloon.

GROBBE = COMESTIBLES.
 Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

VACANT

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven
 voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereen.
 „Oost en West“: f.....

NAAM: ..... WOONPLAATS: .....

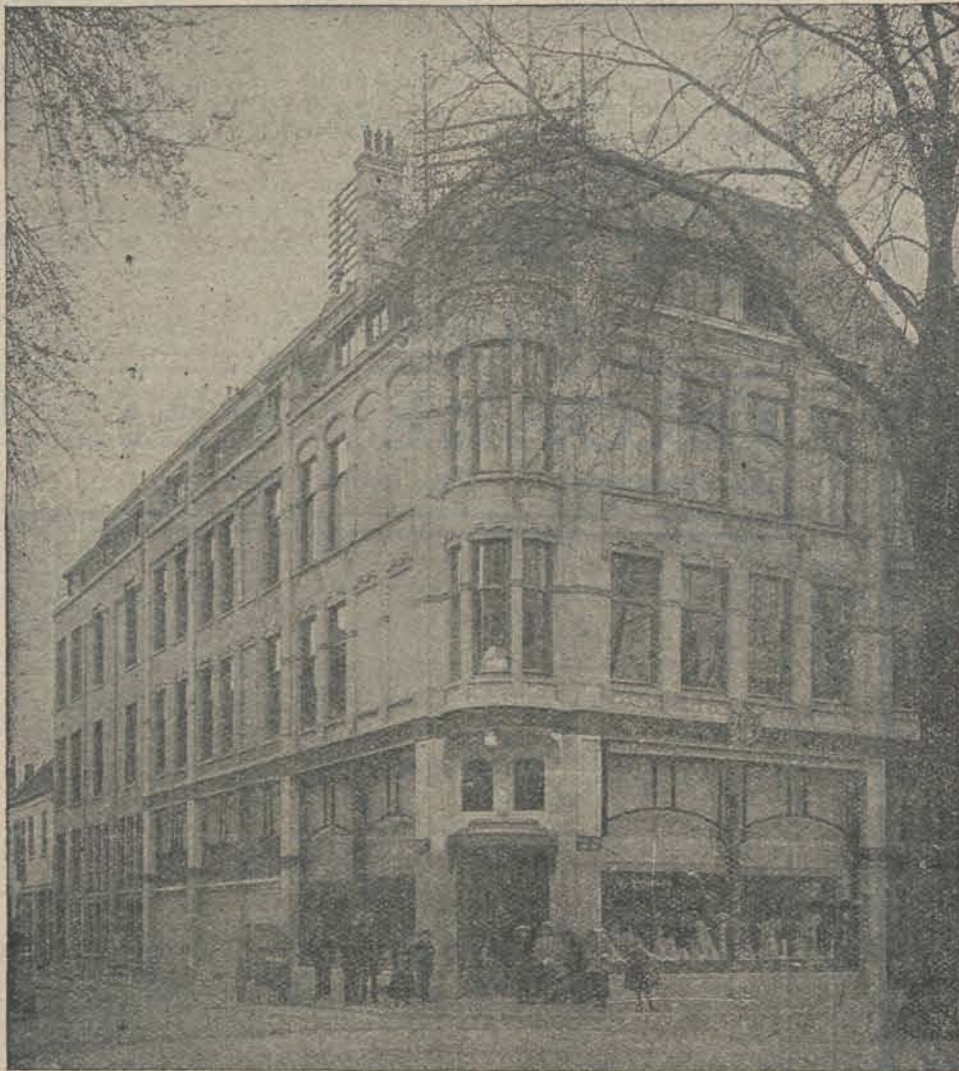
Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag.

VACANT

VACANT

A. A. BOLT = CONFISEUR
PATISSIER
HOFLEVERANCIER.
BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -:- 's-GRAVENHAGE.
ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.
— Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19. —

 Fournisseurs
de S. M. la Reine. Fournisseurs
de S. M. la Reine Mère.
***
Specialité de SOLERIES.
***
Lainages, Cotons,
Dentelles.
***
ROBES MI-CONFECTIONNÉES,
Dentelles de Bruxelles Véritables.
***
Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés

*Compagnie**Lyonnaise*

9 Kneuterdijk

LA HAYE.

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCHIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIONS.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttele bedrag voor een abonnement, als het aangenaamste en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 x voor 55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het weekblad in uw bedrijf.

Administratie van het Weekblad.
AMSTEL 18, AMSTERDAM.**Weekblad
voor Indië**onder Hoofdredactie van
M. VAN GEUNS, te SOERABAJA

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den
agent voor Nederland: Uitgevers
Maatsch. „Het Gemeenschappelijk
belang” Nieuwe Molstraat 20.
DEN HAAG**NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.**

Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM.

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven
gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”
onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. jaar.
Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT.
Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA
KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme
een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94.

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van
den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft
afdoende waarborgen.